

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de psihologie și Științe ale Educației

Str. Sindicatelor nr. 7
Cluj-Napoca, RO-400029
Tel.: 0264-405337
Fax: 0264-590559
www.psiedu.ubbcluj.ro

ȘCOALA DOCTORALĂ DE PSIHOLOGIE COGNITIVĂ APLICATĂ

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT
PERFEȚIONISMUL LA COPII ȘI ADOLESCENȚI:
FACTORI DE RISC ȘI DE PROTECȚIE

DOCTORAND: DOMOCUȘ (căs. BUNEA) IULIA-MIHAELA
COORDONATOR ȘTIINȚIFIC: PROF. UNIV. DR. OANA BENGĂ

CLUJ NAPOCA
2025

MULȚUMIRI

Această lucrare nu ar fi fost posibilă fără sprijinul și reziliența tuturor oamenilor minunați care m-au însoțit în această călătorie!

În primul rând, doresc să îmi exprim profunda recunoștință și apreciere față de coordonatoarea mea științifică, prof.univ.dr.habil. Oana Benga, pentru sprijinul și ghidarea constantă pe parcursul elaborării acestei lucrări, precum și față de lect.univ.dr. Lavinia Damian-Illea, în calitate de membră a comisiei de îndrumare, pentru sprijinul în demersul cercetărilor incluse în această teză. Expertiza și dedicarea de care ați dat dovadă m-au format ca cercetătoare.

De asemenea, doresc să le mulțumesc membrilor comisiei de îndrumare, prof.univ.dr.habil. Oana Negru-Subțirică și prof.univ.dr.habil. Laura Visu-Petra, pentru feedback-ul mereu valoros și recomandările lor atente de-a lungul anilor, care m-au inspirat.

Sunt, de asemenea, recunoscătoare pentru sprijinul primit din partea prietenilor și colegilor mei dragi, doctorandă Flavia Medrea, alături de care am parcurs călătoria doctoratului plină de provocări, dr. Narcisa Prodan, dr. Doris Rogobete, dr. Ionuț Mone, doctorandă Diana Vois, doctorandă Cosmina Dumitrașc și doctorandă Antonia Mărinceș.

Aș dori, totodată, să le mulțumesc tuturor copiilor, adolescenților și părinților care și-au oferit din timpul lor pentru a participa la cercetările noastre, precum și directorilor de școli, consilierilor și profesorilor care au facilitat colectarea datelor.

În cele din urmă, sunt profund recunoscătoare soțului meu, familiei și prietenilor pentru sprijinul necondiționat, înțelegerea și încurajarea lor neclintită de-a lungul acestui proces.

I. Cuprins

I. CAPITOLUL I: CADRUL TEORETIC.....	5
I.1. Importanța studierii perfecționismului.....	5
I.2. Conceptualizările Perfecționismului.....	6
I.3. Dezvoltarea Perfecționismului.....	8
I.3.1. <i>Factori de dezvoltare cognitivă și socio-emoțională relevanți pentru dezvoltarea perfecționismului</i>	8
I.3.2. <i>Considerații teoretice pentru înțelegerea dezvoltării perfecționismului în cadrul contextului relațional</i>	12
I.3.3. <i>Rolul educației parentale în dezvoltarea perfecționismului</i>	14
I.3.4. <i>Rolul contextului școlar în dezvoltarea perfecționismului</i>	22
II. CAPITOLUL II. OBIECTIVE ȘI METODE DE CERCETARE.....	25
III. CAPITOLUL III: CONTRIBUȚII ORIGINALE	27
III.1. Studiul 1. Perfecționismul modelează modul în care adolescenții percep acceptarea familiei de-a lungul timpului ²	27
3.1.2. <i>Metoda</i>	29
3.1.3. <i>Rezultate și discuții</i>	29
3.1.4. <i>Concluzii</i>	31
3.2. Studiul 2. Perfecționismul influențează modul în care adolescenții percep sprijinul din partea prietenilor ³	32
3.2.2. <i>Metoda</i>	33
3.2.3. <i>Rezultate și discuții</i>	34
3.2.4. <i>Concluzii</i>	35
3.3. Studiul 3. Perfecționismul și calitatea relațiilor în diadele părinte-adolescent ⁴	36
3.3.2. <i>Metoda</i>	38
3.3.3. <i>Principalele rezultate și discuții</i>	39
3.3.4. <i>Concluzii</i>	43
3.4. Studiul 4. Captarea perfecționismului în viața de zi cu zi a copiilor de vârstă școlară: O explorare a factorilor de risc și de protecție	44
3.4.1. <i>Metoda</i>	45
3.4.2. <i>Rezultate și discuții</i>	48
3.4.3. <i>Concluzie</i>	58
IV. CAPITOLUL IV. DISCUȚII GENERALE ȘI CONCLUZII.....	59
IV.1. Contribuții teoretice	59
IV.2. Contribuții metodologice	63

IV.3.	Recomandări și implicații practice.....	64
IV.4.	Limitări și cercetări viitoare.....	65
IV.5.	Observații finale.....	66
1.	CAPITOLUL V. BIBLIOGRAFIE	67

I. CAPITOLUL I: CADRUL TEORETIC

I.1. Importanța studierii perfecționismului

Perfecționismul reprezintă unul dintre cei mai importanți factori de vulnerabilitate transdiagnostică pentru bunăstarea psihologică și adaptarea interpersonală a indivizilor (Egan et al., 2011; Hewitt et al., 2017; Stoeber et al., 2021), chiar și în rândul copiilor (Hewitt et al., 2002; Affrunti & Woodruff-Borden, 2014 ; Flett et al., 2016). Acesta este definit cel mai frecvent ca o tendință de a stabili standarde excesiv de ridicate, de a avea o aversiune ridicată față de greșeli și imperfecțiuni și de a avea evaluări excesiv de critice față de propria persoană, față de performanță sau față de ceilalți (Frost et al., 1990; Hewitt & Flett, 1991). Teoria și cercetările recente (de exemplu, Hewitt et al., 2017; Flett & Hewitt, 2020; Gaudreau, 2019; Wade, 2017) au clarificat faptul că perfecționismul merge dincolo de stabilirea unor standarde ridicate și de străduința pentru excelență, făcând parte din sfera unei cerințe dezadaptative sau impunerea unui "trebuie" cu privire la atingerea perfecțiunii. Prezenta teză țintește aspecte ce vizează dezvoltarea perfecționismului; în consecință, discuția de față se va concentra doar pe perfecționism și nu pe străduința pentru excelență.

Cercetările sugerează o tendință de creștere a perfecționismului pentru generațiile recente de tineri (Curran & Hill, 2019; Curran & Hill, 2022), concomitent cu o creștere a problemelor de sănătate mintală (Cosma et al., 2020; Dzielska et al., 2020; Twenge et al., 2019) și a presiunii școlare (Cosma et al., 2020) pentru copii și adolescenți. Având în vedere aceste constatări, se poate argumenta că perfecționismul nu ar trebui văzut ca o trăsătură de personalitate inerentă, ci ca un model cognitiv și comportamental învățat pe parcursul dezvoltării unei persoane, modelat de context. Presiunile societății pot modela contextele familiale și școlare ale copiilor și adolescenților pentru a încuraja perfecționismul. Investigarea acestor aspecte în copilărie și adolescență, ținând seama de factorii contextualii de risc și de

protecție care contribuie la perfecționism poate informa eforturile de prevenție și intervenție timpurie care ar putea susține bunăstarea și dezvoltarea sănătoasă a tinerilor.

Perfecționismul este inherent relațional, incluzând aspecte legate de procesul de dezvoltare, aspecte cognitive (de exemplu, teama de respingere) și comportamentale (de exemplu, ascunderea greșelilor; Hewitt et al., 2017). Cu toate acestea, majoritatea studiilor longitudinale se concentrează asupra factorilor individuali, cu o atenție limitată asupra influențelor protective (Damian et al., 2022). Prezenta teză încearcă să umple unele dintre aceste lacune și să contribuie la o înțelegere mai contextualizată, dinamică și ecologică a dezvoltării perfecționismului.

I.2. Conceptualizările Perfecționismului

Perfecționismul este cel mai bine conceptualizat prin intermediul modelelor multidimensionale utilizate în cercetarea care vizează copiii și adolescenții, detaliate mai jos.

Modelul perfecționismului propus de Frost et al. (1990) îl definește prin următoarele fațete de bază: **standarde personale** (stabilirea unor standarde excesiv de ridicate, **preocupări legate de greșeli** (preocuparea pentru evitarea greșelilor), **îndoieli cu privire la acțiuni** (incertitudinea cu privire la acțiunile și convingerile cuiva; Damian et al., 2013; Wadsworth et al., 2021).

Modelul perfecționismului propus de Hewitt și Flett (1991) îl definește ca fiind alcătuit atât din aspecte intrapersonale, cât și interpersonale: **perfecționism orientat spre sine** (de exemplu, solicitarea perfecțiunii din partea propriei persoane și evaluări dure ale sinelui), **perfecționism orientat spre ceilalți** (de exemplu, solicitarea perfecțiunii de la ceilalți și evaluări dure ale celorlalți) și **perfecționism prescris social** (de exemplu, percepții sau convingeri că ceilalți solicită perfecțiunea).

Modelul perfecționismului dezvoltat de Slaney et al. (2001) îl definește ca fiind compus din trei dimensiuni: **standarde ridicate** (căutarea excelenței), **discrepanță** (un decalaj

perceput între sinele prezent și sinele perfect, idealizat), și **organizare**. Conform cercetării, totuși, dimensiunea de organizare poate fi exclusă din model (Stoeber, 2018), la cel ca și componenta care vizează standardele ridicate, deoarece aceasta este mai asemănătoare cu un indicator al strădaniei pentru excelență decât cu un indicator al perfecționismului (Gaudreau, 2019).

În cele din urmă, **Stoeber et al. (2004) și Stoeber și Rambow (2007)** propun **un model al perfecționismului multidimensional** în contexte sportive și școlare, diferențiind **căutarea perfecțiunii** (dorința și străduința de a fi cât mai perfect posibil) și **reacțiile negative la imperfecțiuni** (reacțiile de suferință față de propria imperfecțiune și greșeli).

Un cadru conceptual care integrează toate aceste modele ne poate ghida în mod eficient investigarea modului în care perfecționismul se dezvoltă la vârste mai mici. Studiile de analiză factorială privind structura perfecționismului (Cox et al., 2002; Frost et al., 1993) indică două supra-dimensiuni ale perfecționismului, și anume **perfecționismul standardelor personale sau standardele perfecționiste** (exprimate prin aspirații și standarde înalte) și perfecționismul **preocupărilor evaluative sau grijile perfecționiste** (exprimate prin preocupări, critici, presiuni impuse social și reacții negative la imperfecțiune). De asemenea, analizele factoriale sugerează că o reprezentare mai exactă a perfecționismului la copii poate fi obținută prin combinarea elementelor din mai multe modele (Sironic & Reeve, 2015). Din aceste motive, în conceptualizarea perfecționismului, luăm în considerare abordarea bidimensională în investigațiile noastre, fără a neglija particularitățile potențiale ale fațetelor specifice ale perfecționismului copiilor în contextul lor cotidian.

I.3. Dezvoltarea Perfecționismului

I.3.1. Factori de dezvoltare cognitivă și socio-emoțională relevanți pentru dezvoltarea perfecționismului

Cercetările lui Hewitt et al. (2017) sugerează că perfecționismul apare adesea devreme în dezvoltare, atașamentul insecurizant reprezentând un factor de risc semnificativ (Hewitt et al., 2017). Modelul de Deconectare Socială al Perfecționismului (PSDM) subliniază în continuare modul în care copiii cu stiluri de atașament insecurizant pot deveni din ce în ce mai sensibili la indiciile interpersonale și la evaluările externe, în special în contextele care implică relații apropiate și așteptări legate de performanță (Hewitt et al., 2017). Cu toate acestea, deoarece atașamentul poate evolua în timp, diverse influențe de dezvoltare de-a lungul copilăriei și adolescenței pot, de asemenea, să modeleze apariția și menținerea perfecționismului. Presiunile apărute în contextul relațiilor semnificative, precum și așteptările și judecățile celorlalți, joacă un rol crucial în formarea perfecționismului pe măsură ce copiii cresc și se implică în diverse contexte de viață. Perspectivile de dezvoltare subliniază faptul că, pe măsură ce copiii se maturizează, ei devin mai atenți la modul în care ceilalți îi percep, copilăria mijlocie și adolescența reprezentând perioade deosebit de vulnerabile pentru internalizarea standardelor perfecționiste (Harter, 2006; Crone, 2024; van der Aar et al., 2018). Astfel, copilăria mijlocie și adolescența reprezintă două etape cheie de dezvoltare deosebit de vulnerabile pentru dezvoltarea perfecționismului.

Perfecționismul poate fi construit doar pe baza **dezvoltării** normative a **conceptului de sine** (cunoștințe și convingeri despre sine). În cadrul dezvoltării conceptului de sine, copiii trebuie să dezvolte convingeri clar definite despre sine (**claritatea conceptului de sine**), capacitatea de a se autoevalua (**autoevaluarea**) și de a estima calități despre sine (**autoaprecierea**). În plus, copiii nu numai că trebuie să fie atenți și conștienți de sine (**conștiința de sine**, care conduce la **emoții legate de conștiință de sine**, cum ar fi jena, rușinea,

mândria sau vinovăția), dar trebuie, de asemenea, să fie conștienți de opiniile percepute (cunoștințe și convingeri) ale altora despre sine (**conceptul de sine reflectat**). În cele din urmă, perfecționismul implică un aspect important al dezvoltării conceptului de sine - **stima de sine** (și anume, modul în care copiii își estimează valoarea **de sine** sau valoarea ca persoană; Crone, 2022). Pentru ca aceștia să perceapă că ceilalți se așteaptă perfecțiunea de la ei, copiii trebuie să fie capabili să separe modul în care se văd pe ei înșiși față de modul în care ceilalți îi văd (**asumarea perspectivei celorlalți**). De asemenea, copiii trebuie să fie capabili să observe discrepanța dintre sinele real și sinele ideal prescris și să înceapă să integreze feedback-ul din exterior în modul în care se văd pe ei înșiși și performanțele lor pentru a dezvolta atât aspirații perfecționiste, cât și pentru a integra o nevoie prescrisă de a fi "perfect", care necesită progrese în ceea ce **privește comparația socială, sistemele de memorie de sine și metacogniția**.

1.3.1.1. Considerații privind dezvoltarea în copilăria mijlocie și târzie

Mai multe etape importante din copilăria mijlocie și târzie (8-10 ani) indică faptul că copiii încep să dobândească mai multe abilități care sprijină căutarea perfecțiunii și realizarea de evaluări negative ale sinelui și ale propriei valori. Această perioadă reprezintă un punct critic în dezvoltarea conceptului de sine și a autoevaluării, date fiind noile achiziții în ceea ce privește sistemul memoriei de sine, mentalizarea și teoria minții, adoptarea perspectivei, comparația socială, sinele social, susținute de schimbările de neurodezvoltare care au loc în copilăria mijlocie (Crone et al., 2022; Crone & van Drunen, 2024; Pfeifer & Peake, 2012).

Copilăria mijlocie reprezintă un punct de început pentru dezvoltarea perfecționismului, deoarece copiii încep să fie capabili să **integreze perspectiva celorlalți în conceptul lor de sine**, să perceapă ca fiind evidente așteptările și standardele înalte ale celorlalți și pot începe să aibă **evaluări negative ale sinelui** și ale performanței lor în **comparație cu ceilalți** (Pfeifer & Peake, 2012). De asemenea, cercetările neuroștiințifice privind conceptul de sine subliniază faptul că autoevaluările sunt în mod inherent sociale; la nivel biologic, ne construim o imagine

despre noi înșine pe baza **evaluărilor reflectate** de ceilalți (Crone, 2024). Acest lucru se aliniază cu PSDM (Hewitt et al., 2017), afirmând că dezvoltarea perfecționismului este fundamental relațională. Pe măsură ce abilitățile critice se dezvoltă, copiii pot începe să manifeste tendințe perfecționiste și să se lupte cu perfecționismul pe măsură ce navighează în construirea conceptului lor de sine în contexte evaluative, care induc presiune. Deși perfecționismul a fost investigat anterior în rândul copiilor, foarte puține studii au analizat perfecționismul de-a lungul timpului în rândul copiilor mai mici de 12 ani.

Contextul academic în copilăria mijlocie.

Un alt element critic în copilăria mijlocie se referă la tranziția la școală, cerința de implicare sporită în sarcinile academice (de exemplu, creșterea cantității de teme pentru acasă) și expunerea la evaluări. Perfecționismul tinde să se dezvolte în contexte academice și de performanță (Hill et al., 2018; Rice et al., 2015), dată fiind natura extrem de evaluativă a acestui context. Adăugând la aceasta, contextul școlar românesc tinde să fie deosebit de concentrat pe performanță și note (Negru-Subțirica, 2024). Mai mult, există o disparitate alarmantă între presiunile pentru performanțe înalte, un număr mare de olimpici și premianți ai concursurilor și competițiilor școlare naționale și internaționale și, la polul opus, creșterea ratei abandonului școlar (Bălăceanu et al., 2020; Mirică et al., 2023). În prezent, în România, copiii trec deja prin examene de Evaluare Națională în clasele a II-a și a IV-a (Parlamentul României, 2011; Ministerul Educației, 2024). Accentul pus pe evaluarea performanței poate avea un impact asupra conceptului de sine academic al copiilor și asupra perfecționismului emergent în moduri necunoscute în prezent. Având în vedere acest lucru, perfecționismul ar trebui investigat la copii de îndată ce aceștia intră în mediul academic.

1.3.1.2. Considerații privind dezvoltarea în adolescență

Adolescența este o altă perioadă pivotală în dezvoltarea și menținerea perfecționismului. Bazându-se pe evoluțiile timpurii din copilăria mijlocie, adolescența (10-19

ani) continuă aducă cu sine progrese în **dezvoltarea conceptului de sine** (Crone et al., 2022; Crone & van Drunen, 2024), ceea ce poate oferi un teren fertil pentru căutarea perfecțiunii și pentru realizarea de evaluări negative ale propriei persoane și ale valorii de sine.

Perioada adolescenței este neurobiologic ancorată într-o hipersensibilitate la contextul social, care pregătește adolescenții pentru a-și construi sinele ca o adaptare la mediul social (de exemplu, relațiile sociale cu familia, prietenii, școala și alții; Casey et al., 2025).

Această etapă de dezvoltare implică **progrese cognitive deosebite în ceea ce privește asumarea perspectivei** (Gilman et al., 2014) și o **sensibilitate sporită față de comparația socială, recompensa socială, covârșnici și amenințările sociale** care facilitează o mai mare reactivitate și adaptare la mediul social aflat în expansiune în perioada adolescenței (Casey et al., 2025). Aceasta include, de asemenea, **niveluri sporite de conștiință de sine** (Pfeifer & Peake, 2012) și o **scădere a autoaprecierii** lor la mijlocul adolescenței (Van der arsen et al., 2018) care începe să își revină la un nivel de bază la sfârșitul adolescenței (van der Crujsen et al., 2023). Toate acestea pot crește propensiunea pentru dezvoltarea perfecționismului.

Cercetările privind dezvoltarea perfecționismului la adolescenți au observat, de asemenea, schimbări semnificative în perfecționism de la începutul până la sfârșitul adolescenței, perfecționismul atingând cel mai înalt nivel în jurul vârstei de 15 ani (Leone & Wade, 2018), în consonanță cu observațiile cercetărilor legate de conceptul de sine. În plus, **covârșnicii și conexiunea cu aceștia** devin din ce în ce mai importante (Allen, 2024), prezența lor fiind suficientă în adolescență pentru a influența cogniția și comportamentul (Casey et al., 2025). Având în vedere această sensibilitate socială crescută, experiențele negative - cum ar fi respingerea din partea covârșnicilor, critica sau mediul școlar toxic - pot avea un impact semnificativ asupra perfecționismului adolescenților. Având în vedere toate acestea, adolescența ar putea fi o perioadă crucială pentru prevenție și intervenție în vederea atenuării

tendințelor perfecționiste și a dificultăților aferente, și pentru a crea circumstanțe care favorizează o dezvoltare sănătoasă a sinelui.

1.3.2. Considerații teoretice pentru înțelegerea dezvoltării perfecționismului în cadrul contextului relațional

În investigarea dezvoltării perfecționismului la copii trebuie luat în considerare și modul în care perfecționismul este definit dintr-o perspectivă etiologică, argumentând de ce poate cineva să devină perfecționist. Hewitt et al. (2017) au propus un model relațional al perfecționismului care vine ca o extindere a teoriei anterioare (a se vedea Flett et al., 2002). Modelul de deconectare socială a perfecționismului (Hewitt et al., 2017), informat de teoria atașamentului (Thompson, 2021; Groth et al., 2025), vede perfecționismul ca o trăsătură de personalitate dezvoltată în relații, pe măsură ce copilul își dezvoltă viziunea asupra sinelui, a celorlalți și a lumii.

În primul rând, teoria sugerează că atașamentul joacă un rol esențial în *dezvoltarea perfecționismului*. Copiii învață că pentru a obține dragoste, siguranță, acceptare și pentru a se proteja de respingere, critică sau abandon trebuie să fie perfecți sau să pară perfecți. Cu toate acestea, această încercare de a atinge aceste nevoi de conectare prin intermediul perfecționismului este dezadaptativă, deoarece perfecțiunea este în realitate de neatins și sfârșește prin a fi o luptă sortită eșecului, ceea ce susține un ciclu de deconectare și perfecționism (Hewitt et al., 2017).

În al doilea rând, modelul propune un proces reciproc în cadrul relațiilor, în care experiențele de deconectare și singurătate modelează perfecționismul, iar perfecționismul modelează ulterior relațiile (Hewitt et al., 2017). Astfel, o a doua componentă a modelului abordează *deconectarea socială a perfecționismului*. Mai precis, PSDM susține că perfecționismul poate contribui la eșecul conexiunii sociale obiective sau subiective, care modifică și mai mult relațiile individului perfecționist. Tendințele perfecționiste dezvoltate

anterior în contextul relațiilor pot ghida ulterior percepțiile, precum și modelele specifice de comportament în cadrul relațiilor, conducând la un ciclu de perfecționism și deconectare în creștere.

Cercetările empirice au arătat că perfecționismul prescris social a fost asociat cu lipsa speranței sociale în rândul copiilor și adolescenților (Roxborough et al., 2012). În plus, tendințele perfecționiste pot contribui la ostilitate interpersonală, sporind interacțiunile negative și împiedicând formarea relațiilor. Analizele corelaționale au indicat că perfecționismul prescris social a fost asociat cu lipsa dorinței de a discuta problemele cu familia și prietenii în rândul adolescenților (Abdollahi et al., 2017).

Chiar dacă părinții și alte persoane semnificative joacă un rol important în dezvoltarea perfecționismului, nu toți copiii cu atașament insecurizant și care sunt expuși la părinți perfecționiști vor dezvolta perfecționism. Factorii individuali predispun copilul să reacționeze în moduri diferite la presiunile externe: aceștia pot internaliza sau respinge presiunile externe (Flett et al., 2002). În plus, perfecționismul pare să aibă, în medie, o componentă genetică semnificativă (heritabilitate de 30%). Astfel, factorii genetici individuali exprimați în tendințele copiilor ar putea explica diferențele în adoptarea perfecționismului ca strategie, în special atunci când se analizează fațeta standardelor perfecționiste, care pare să fie mai puțin legată de comportamentele parentale, dar prezisă de perfecționismul parental (de exemplu, Appleton & Hill, 2010). În plus, atunci când luăm în considerare o potențială componentă genetică, trebuie să ținem cont de trăsăturile temperamentale. În timp ce cercetările sugerează că trăsăturile temperamentale, precum sensibilitatea la recompensă, persistența ridicată, un nivel crescut al evitării riscurilor, sau afectele negative, contribuie la dezvoltarea perfecționismului (de exemplu, Affrunti et al., 2016; 2017; Fletcher et al, 2023; Kobori et al., 2005), lucrarea de față se concentrează pe înțelegerea factorilor maleabili ce țin de familie și

medoul academic implicați în dezvoltarea perfecționismului, care pot fi vizați în abordări specifice pentru a atenua tendințele perfecționiste.

PSDM este în conformitate cu teoria sistemelor familiale (Rasmussen & Troilo, 2016) care subliniază interdependența membrilor familiei și influența reciprocă pe care aceștia o exercită asupra emoțiilor și comportamentelor celorlalți. În consecință, comportamentele de îngrijire ale părinților și perfecționismul acestora pot modela perfecționismul copilului, iar perfecționismul copiilor poate modela, la rândul lui, relația părinte-copil, și chiar atitudinile perfecționiste și comportamentele de îngrijire ale părinților. Având în vedere această dinamică propusă, o relație tensionată cu copilul sau deconectarea percepută cu acesta poate contribui la o presiune mai mare pentru părinte de a se strădui să îndeplinească așteptările relaționale sau parentale percepute, astfel contribuind la creșterea perfecționismului părintelui.

Cu toate acestea, cercetarea care explorează contribuția perfecționismului asupra relației ulterioare îngrijitor-copil este foarte limitată. Majoritatea cercetărilor care explorează rolul perfecționismului în relații s-au concentrat asupra cuplurilor (Flett et al., 2001; Haring et al., 2003; Sherry et al., 2014). Astfel, nu se cunosc multe aspecte despre măsura în care perfecționismul copiilor și adolescenților, cât și cel al părinților împiedică relația părinte-copil în mod subiectiv sau obiectiv, contribuind astfel la un ciclu de deconectare. Înțelegerea rolului perfecționismului pe măsură ce se dezvoltă, și a dinamicii din cadrul familiei pot oferi perspective valoroase pentru abordarea dinamicii relaționale, promovarea bunăstării și crearea unor sisteme familiale mai sănătoase.

1.3.3. Rolul educației parentale în dezvoltarea perfecționismului

Părinții sunt un element important care contribuie la climatul relațional al diadei părinte-copil și al familiei. De asemenea, ei se angajează în acțiuni direcționate pentru dezvoltarea socială, emoțională și cognitivă a copilului lor prin practici de socializare parentală (Bornstein et al., 2019). Părinții au sarcina de a face tot posibilul pentru a-și crește copiii și de

a răspunde la nevoile lor fizice, cognitive și socio-emoționale în continuă schimbare, pe măsură ce copiii trec prin fiecare etapă de dezvoltare (Kobak et al., 2018).

În perioada copilăriei mijlocii și a adolescenței, ei joacă un rol crucial în încurajarea dezvoltării tot mai accentuate a sinelui autonom, oferind în același timp sprijinul necesar. Pe parcursul acestor etape, o educație parentală eficientă necesită recalibrarea limitelor - oferirea de îndrumare fără supracontrol, echilibrarea căldurii cu promovarea autonomiei și asigurarea satisfacerii nevoilor de dezvoltare într-un mediu familial structurat, dar flexibil (Teuber et al., 2022). Teoria autodeterminării (Deci & Ryan, 2000) oferă un cadru privind trei nevoi psihologice fundamentale de dezvoltare în cadrul relației părinte-copil: **nevoia de autonomie** (adică libertatea psihologică, autenticitatea și proprietatea asupra propriilor comportamente și alegeri), **nevoia de competență** (adică sentimentul de autoeficacitate, satisfacție și capacitatea de a face față provocărilor) și **nevoia de relaționare** (adică nevoia de a se simți iubit și apreciat). Părinții pot susține aceste nevoi prin oferirea de sprijin pentru autonomie (de exemplu, recunoașterea perspectivei adolescentului, încurajarea inițiativei, oferirea posibilității de a alege și formularea unor raționamente relevante), prin oferirea de structură (de exemplu, așteptări clare, ajutor, asistență și feedback pozitiv, orientat spre proces) și prin exprimarea de comportamente parentale caracterizate de căldură, susținere și sensibilitate. Cu toate acestea, sprijinul parental pentru aceste nevoi necesită adaptarea la schimbările de dezvoltare din copilăria mijlocie și adolescență.

În special, **în copilăria mijlocie și târzie**, părinții fac tranziția spre utilizarea explicațiilor și a raționamentului pentru a ajuta copiii să înțeleagă consecințele acțiunilor lor, feedback, laude (Lansford et al, 2013; Vratsidis et al., 2024). Utilizarea extensivă a raționamentului ca strategie de socializare a părinților a fost observată și în studiile privind diadele mamă-copil din România (Benga et al., 2019; Corapci et al., 2018). În acest context, un părinte perfecționist poate oferi raționamente infuzate cu propriile convingeri și preocupări

perfecționiste, trasmițând o lentilă perfecționistă asupra acțiunilor copiilor. În practicile lor de socializare, părinții pot începe să se folosească de noile abilități ale copiilor de internalizare a așteptărilor, un control inhibitor mai bun, conștiința de sine, asumarea perspectivei și mentalizarea (Crone & van Drunen, 2024; van Drunen et al., 2021), de exemplu prin strategii de rușinare și comparație socială.

În adolescență, părinții trebuie să se adapteze la o instabilitate emoțională mai mare și la o mai mare sensibilitate la recompensele și respingerile sociale (Crone et al., 2022), conexiunile cu covârșnicii devenind din ce în ce mai importante, copiii apelând acum la prieteni pentru sprijin și sfaturi (Allen, 2024), confruntându-se astfel cu o distanțare normativă între ei și copilul lor. Cu toate acestea, părinții trebuie să navigheze și să negocieze această autonomie crescândă a copilului lor, menținând în același timp conectivitatea și o relație sigură cu adolescentul (Oudekerk et al., 2015).

Navigând aceste schimbări, părinții se confruntă în mod inevitabil cu mesaje și presiuni din partea societății cu privire la practicile parentale și la ei înșiși (Curran & Hill, 2022); ei duc propriile bătălii (Aunola et al., 2016) și vin cu propriile trăsături (Carmo et al., 2021; Sergin et al., 2020) care le modelează deciziile și acțiunile parentale. De asemenea, este de așteptat ca părinții moderni să exceleze atât în rolurile lor profesionale, cât și în cele parentale și să fie definiți prin succesul sau eșecul lor în aceste sarcini imposibile (Meeussen & Van Laar, 2018). Acest lucru poate duce la epuizarea părinților (Lin et al., 2021). În consecință, părinții pot exercita strategii de supracontrol și implicare care pot împiedica nevoile autentice ale copiilor lor. Întregul context poate contribui la o dificultate crescută, în special pentru părinții cu perfecționism, ceea ce, la rândul său, poate încuraja perfecționismul în rândul copiilor lor.

1.3.3.1. Perfecționismul în rândul părinților

Cercetările sugerează că perfecționismul părinților este legat de perfecționismul copiilor lor (Appleton et al., 2010; Smith et al., 2017; Soenens et al., 2005). Această legătură

între perfecționismul părinților și copiii/adolescenții lor poate fi explicată prin mai multe căi. În primul rând, prezența perfecționismului între generații poate fi explicată printr-o heritabilitate moderată a perfecționismului (Burcaș & Crețu, 2021; Iranzo-Tatay et al., 2015), performanță academică (Damian et al., 2017) și prin modelare socială a comportamentului (Flett et al., 2002). *Modelul de învățare socială* (Flett et al., 2002) afirmă că perfecționismul se poate dezvolta datorită expunerii, observării și imitării de către copil sau adolescent a convingerilor și comportamentelor părinților perfecționiști. Aceste aserțiuni sunt sprijinite de studii care au observat transmiterea intergenerațională a perfecționismului (ex. Smith et al., 2022).

În cele din urmă, transmiterea perfecționismului ar putea avea loc și datorită faptului că părinții perfecționiști utilizează strategii de parenting de supracontrol, intrusivitate comportamente de control, practici de îngrijire anxioasă, și intruzivitate în activitatea lor parentală.

1. *Practicile parentale bazate pe control*

Flett et al. (2002) au prezentat două modele (*modelul expectanțelor sociale și al reacției sociale* al dezvoltării perfecționismului) care descriu căile de dezvoltare a perfecționismului care prezintă modul în care formele specifice de control parental (de exemplu, impunerea așteptărilor părinților și a standardelor excesive prin critică, practici parentale coercitive și intruzive menite să manipuleze și să direcționeze gândurile, emoțiile și comportamentele copilului) contribuie la tendințele perfecționiste ale copiilor și adolescenților. Câteva studii longitudinale susțin rolul supracontrolului în dezvoltarea perfecționismului, observând că așteptările părinților prezic creșteri relative ale perfecționismului prescris social (Damian et al., 2013), iar presiunea parentală prezice creșteri relative ale preocupărilor legate de greșeli (Domocus & Damian, 2018). Relativ recent, sprijinul pentru acest model se bazează pe două meta-analize care au constatat efectul semnificativ al așteptărilor și criticilor părinților asupra

perfecționismului (Curran & Hill, 2022; Smith et al., 2022). În plus, în lumina studiilor neuroștiințifice care subliniază contribuția evaluărilor parentale la autoevaluarea și viziunea asupra propriei persoane la copii și adolescenți (van Drunen et al., 2021; van Houtum et al., 2022; Pfeifer et al., 2007; 2009), dovezile sugerează că așteptările și criticile parentale condiționate de perfecțiune pot contribui probabil la construirea unor autoevaluări excesiv de critice și negative și la internalizarea luptei pentru perfecțiune.

Dincolo de modelele teoretice descrise de Flett et al. (2002; 2017), diverse practici parentale care implică diferite forme de control, au fost asociate cu perfecționismul adolescenților: parentingul supraprotector (adică o formă de control care favorizează dependența de părinte) și parentingul dur (adică, practici parentale coercitive și punitive, lipsite de afecțiune; Enns, Cox, & Clara, 2002), parenting autoritar (adică cerințe parentale ridicate și receptivitate scăzută; Hibbard & Walton, 2014; Kawamura et al., 2002), parenting bazat pe control (control intruziv; Kenney-Benson & Pomerantz, 2005; control psihologic; Soenens et al., 2008). În plus, o formă specifică de control a fost asociată în mod constant cu dezvoltarea perfecționismului: controlul psihologic parental (Costa et al., 2016; Damian et al., 2022; Soenens et al., 2005; 2008a; 2008b; Smith et al., 2017). Acesta se caracterizează prin comportamente parentale manipulative și care interferează cu opiniile, sentimentele, comportamentele și atașamentul copiilor față de părinți prin culpabilizare și retragerea iubirii (Barber & Harmon, 2002, p.15). Contextul social presant (Curran & Hill, 2022), presiunea auto-indusă pentru perfecțiune alături de expunerea la niveluri tot mai ridicate de stres pot duce la epuizarea părinților (Meeussen & van Laar, 2018), care pot utiliza controlul parental pentru a face față stresului psihologic (Aunola et al., 2016), propriei anxietăți și anxietății copiilor lor (Yaffe, 2021), construind astfel un cerc vicios de părinți perfecționiști care luptă pentru o ușurare care nu vine niciodată.

2. *Practici parentale anxioase*

Părinții anxioși modelează, de asemenea, răspunsuri evitante sau temătoare față de factorii de stres, ce pot fi internalizate și reproduse de copii (Bögels et al., 2001; Murray et al., 2008). Acest lucru se poate traduce în continuare prin preocupări perfecționiste și teamă față de greșeli și eșec. În conformitate cu *modelul îngrijire anxioasă* (Flett et al., 2002), părinții anxioși care își fac griji cu privire la greșeli și consecințe negative și sunt preocupați de evitarea situațiilor care provoacă anxietate pot favoriza grijile perfecționiste ale copiilor/adolescenților lor. Acest lucru poate fi exacerbă în special în cazul copiilor care sunt temperamental mai sensibili la indicii de amenințare din mediu (Aktar et al., 2013) și dacă copilul este ferit de greșeli sau are parte doar experiențe încununate de la început, eșecul devine un aspect catastrofal. Cercetările anterioare au constatat că facilitarea evitării de către părinți, prin oferirea de oportunități de ieșire din situațiile care provoacă anxietate, consolidează în mod inadvertent coping-ul dezadaptativ (Rapee, 2002; Barrett et al., 2005; Yaffe, 2021), precum evitarea situațiilor ce pot duce la potențiale imperfecțiuni. Dovezile anterioare arată că anxietatea maternă este legată de perfecționismul prescris social ale copiilor (Cook & Kearney, 2014), iar comportamentele de creștere anxioase sunt legate de perfecționismul orientat spre sine pentru copiii clinic anxioși (Mitchell, Broeren, Newall, & Hudson, 2013). În plus, un studiu longitudinal a constatat că practicile parentale anxioase prezic creșteri relative ale preocupărilor legate de greșeli și îndoieli cu privire la acțiuni (Domocus & Damian, 2018).

Având în vedere că părinții petrec din ce în ce mai puțin timp cu copiii lor din copilăria mijlocie până la adolescență, părinții anxioși se pot confrunta cu această distanțare și pot folosi comportamente parentale pentru a se simți mai în siguranță, controlând prin anxietate și dependență, împiedicând copiii și adolescenții să își dezvolte autonomia și sentimentul de sine (Soenens et al., 2019) în afara influenței parentale. Astfel, părinții anxioși pot contribui la îngrijorarea, preocupările și îngrijorările copiilor lor - dezvoltând involuntar perfecționismul și

anxietatea copiilor lor. În special, anxietatea parentală și anxietatea copilului pot promova comportamente de supraprotecție, sugerând o bidirecționalitate importantă a procesului (Yaffe, 2021), poate chiar și în cazul grijilor perfecționiste. Mai mult decât atât, studiile au constatat că anxietatea de separare a părinților în legătură cu distanțarea adolescenților de ei și perfecționismul parental dezadaptativ favorizează comportamente de control ale părinților (Borelli et al., 2014; Laurin et al., 2015; Soenens et al., 2006), introducând mecanismul de dezvoltare a perfecționismului discutat anterior. Atunci când părinții intervin excesiv în rezolvarea problemelor sau în luarea deciziilor copilului lor de teama eșecului sau a consecințelor negative, aceștia pot transmite în mod involuntar mesajul că greșelile sunt intolerabile și că copilul este incapabil să gestioneze provocările în mod independent.

3. *Sprijinirea autonomiei din partea părinților ca factor de protecție.*

Dintr-o altă perspectivă, modelele descrise anterior ne pot informa cu privire la potențialele comportamente parentale pozitive care ar putea acționa ca factori de protecție împotriva dezvoltării perfecționismului și ar putea favoriza dezvoltarea optimă a conceptului de sine, succesul academic și bunăstarea socială.

În primul rând, dacă mesajele părinților cu privire la valoarea de sine contingentă pot crea o viziune de sine dură și o presiune internalizată de a fi perfect, mesajele de acceptare necondiționată ar putea reprezenta un factor de protecție. În plus, dacă copiii sau adolescenții se simt acceptați de familiile lor, acest lucru ar putea atenua presiunea lor internă de a fi perfecți. Cu toate acestea, niciun studiu nu a investigat în ce măsură acceptarea parentală sau familială poate contribui la reducerea perfecționismului.

În al doilea rând, având în vedere contribuțiile negative ale practicilor parentale bazate pe control și intruzivitate asupra dezvoltării de sine și a perfecționismului copiilor, ne putem aștepta ca practicile parentale adaptate la nevoile copilului de autonomie, competență și relaționare să poată favoriza dezvoltarea optimă a conceptului de sine, succesul academic și

bunăstarea socială a copiilor. În consecință, potențialele comportamente parentale pozitive ar putea acționa ca factori de protecție și ar putea reprezenta un tampon pentru dezvoltarea perfecționismului. În timp ce acceptarea parentală se concentrează pe nevoia de relaționare, și siguranță emoțională, sprijinul pentru autonomie vizează încurajarea luării de decizii autonome și libertate psihologică (Lundh, 2004; Soenens et al., 2007). Sprijinul parental pentru autonomie reprezintă un comportament parental centrat pe copil, în care părinții încurajează perspectiva copilului lor, îl încurajează să ia inițiativa, încurajează preferințele autentice ale copilului, oferă alegeri relevante ori de câte ori este posibil și oferă o justificare semnificativă în cazul în care nu poate fi permisă nici o alegere. Conform acestora, ei sunt încă prezenți și atenți la nevoile adecvate vârstei, reușind să încurajeze funcționarea volitivă a copiilor fără a sacrifica legătura, monitorizarea sau controlul sănătos. Cercetările au constatat o asociere între practicile parentale care sprijină autonomia și perfecționismul în adolescență și la vârsta adultă emergentă (Damian et al., 2022; McArdle, 2009; Seong et al., 2023; Simon et al., 2021). Pe măsură ce copiii ajung în medul academic și își extind lumea socială în copilăria mijlocie până la adolescență, există o creștere semnificativă a nevoilor de autonomie și independență. Prin sprijinirea autonomiei lor în cadrul contextului social mai larg al școlii și permițându-le copiilor să experimenteze eșecul ca parte naturală a învățării, părinții pot contribui la dezvoltarea unor strategii de adaptare adecvate, mai degrabă decât la evitarea perfecționistă a greșelilor. În plus, atunci când părinții validează emoțiile copilului lor și încurajează explorarea sinelui lor autentic, ei consolidează un concept de sine sigur, scăzând probabilitatea ca acesta să internalizeze așteptările perfecționiste pentru a obține acceptare. Cu toate acestea, nicio cercetare nu a explorat această relație pe parcursul copilăriei mijlocii. În plus, nicio cercetare nu a investigat modul în care sprijinul autonomiei poate acționa în continuare ca un factor de protecție chiar și atunci când părinții înșiși au o imagine perfecționistă despre ei înșiși.

1.3.4. Rolul contextului școlar în dezvoltarea perfecționismului

Pentru o lungă perioadă de timp, cercetările privind dezvoltarea perfecționismului s-au axat în principal pe factorii și influențele parentale. Cu toate acestea, factorii parentali nu sunt suficienți pentru a explica multiplele modele și experiențe ale dezvoltării perfecționismului în rândul copiilor și adolescenților. Lipsa de consecvență a rezultatelor privind relația dintre antecedentele parentale și dimensiunile perfecționismului se poate datora faptului că o parte din varianța perfecționismului este explicată de factori din afara sistemului familial.

Viața copiilor și a adolescenților depășește contextul familial, aceștia petrecând o perioadă semnificativă de timp la școală. Conform OCDE (2013), elevii petrec între 5 și 8 ore la școală, cu 794 de ore de învățământ obligatoriu pe an pentru elevii din învățământul primar și primesc în medie încă 111 ore de învățământ obligatoriu pe an pentru elevii din gimnaziu.

În contextul școlar, copiii și adolescenții creează legături cu colegii și profesorii lor (Allen, 2024; Wang, 2023), care le pot modela dezvoltarea sinelui și relația pe care elevii o stabilesc cu performanța și realizarea. Experiențele și relațiile din mediul școlar contribuie la semnificația pe care copiii o dau performanței și realizării. Recunoscând copilăria mijlocie și adolescența drept puncte critice pentru dezvoltarea conceptului de sine (Crone et al., 2022; Crone et al., 2024), iar copiii sunt deosebit de vulnerabili la integrarea semnificației din mesajele saliente ale altora (Casey et al., 2025; Pfeifer et al., 2007; 2009; van Drunen et al., 2021), în anumite situații contextul școlar devine un teren fertil pentru exacerbară comparației sociale, construirea unor atitudini perfecționiste față de realizări, condiționarea valorii de sine în raport cu rezultatele performanțelor și presiunea pentru competiție. Un climat școlar extrem

de competitiv, în care succesul academic este prioritar față de dezvoltarea holistică (Shim et al., 2013), poate consolida grijile perfecționiste și poate favoriza standarde și critici excesiv de ridicate. Practicile școlare precum accentul pus pe laudarea și recompensarea performanței (Bear et al., 2017), pe concurență, pe concursuri și realizări pot promova în mod involuntar perfecționismul, în timp ce școlile care pot sprijini dezvoltarea identității elevilor, promovează grija profesorului și încurajează autonomia elevilor (Rich & Scharcher, 2012), centrarea pe procesul de învățare, pe predarea competențelor sociale și emoționale și pe legătura cu elevii (Butler, 2012; Bear et al., 2017) pot atenua dezvoltarea perfecționismului.

1.3.4.1. Rolul profesorilor în dezvoltarea perfecționismului în rândul copiilor¹

După părinți, profesorii reprezintă îngrijitori secundari, mentori și modele, în special pentru copiii mici. Astfel, ei sunt o sursă importantă de socializare, contribuind nu numai la dezvoltarea cognitivă și la dobândirea de cunoștințe, ci și la sprijinirea dezvoltării socio-emoționale a copiilor în fața provocărilor școlare. Pe măsură ce copiii intră într-un mediu nou, precum școala, ei sunt expuși evaluărilor academice și sociale, competiției și presiunilor pentru performanță, care pot crea suferință anumitor elevi și le pot întări tendințele perfecționiste (Gilman & Ashby, 2006). Profesorii pot acționa ca facilitatori ai acestor presiuni, competiții și dificultăți sau pot reprezenta un tampon, ajutându-i pe copii să facă față situațiilor dificile, construind o relație sănătoasă cu performanța și eșecul, precum și încurajându-i și sprijinindu-i emoțional în momentele de dificultate legate de școală. Cercetările anterioare au sugerat că profesorii pot încuraja perfecționismul în rândul copiilor și adolescenților prin mecanisme asemănătoare celor observate la părinți (Flett et al., 2002; Stoeber et al., 2016).

Profesorii pot contribui la dezvoltarea perfecționismului în mai multe moduri: exprimând așteptări ridicate, fiind exigenți și excesiv de critici față de performanța elevului, controlatori, susținând importanța de a fi perfect și subliniind consecințele negative ale greșelilor, susținând convingerile perfecționiste, având reacții negative la imperfecțiuni sau

¹Domocus, I. M., Damian, L. E., & Benga, O. (2020). Teacher's Role in the Development of Children's Perfectionism. *Perspectives on Early Childhood Psychology and Education*, 4(2), 217-236.

sau prin a fi la rândul lor perfecționiști. În plus, cercetările anterioare sugerează că acei copii care percep un sprijin condiționat din partea profesorilor sunt sensibili la eroare și percep că și cea mai mică eroare i-ar putea împiedica să primească sprijin, ceea ce îi determină să devină foarte exigenți cu ei înșiși (Hascoët et al., 2018).

Profesorii pot avea, de asemenea, un rol protector împotriva dezvoltării perfecționismului. **Nivelurile ridicate de sprijin și sentimentul de conectivitate** percepute de profesori pot contribui la scăderea perfecționismului adolescenților (Domocus & Damian, 2018). Interacțiunile profesor-elev caracterizate prin sprijin se pot dovedi a fi experiențe corective. De asemenea, percepând sprijin, ajutor, prietenie, încredere și interes autentic din partea profesorilor, elevii s-ar putea simți mai acceptați în mod necondiționat și ar putea reduce utilizarea perfecționismului ca stil de coping pentru a se simți acceptați (Domocus & Damian, 2018). Cu toate acestea, cercetarea empirică privind rolul profesorilor în dezvoltarea perfecționismului este foarte limitată. Cercetările în această direcție sunt încă la început, studiile anterioare concentrându-se pe relații transversale, pe grupuri specifice de persoane (sportivi, muzicieni, studenți supradotați) și, în principal, pe studenți și adolescenți.

II. CAPITOLUL II. OBIECTIVE ȘI METODE DE CERCETARE

Această teză își propune să investigheze factorii de risc și de protecție din cadrul contextelor familiale și școlare în legătură cu dezvoltarea perfecționismului, cu accent pe copilăria mijlocie și adolescență. Prin integrarea perspectivelor teoretice și a dovezilor empirice, teza își propune să contribuie la o înțelegere mai profundă a apariției și dezvoltării perfecționismului într-un cadru relațional de interdependență și reciprocitate (Rassmussen & Troilo, 2016). În acest scop, teza include patru studii longitudinale originale în care sunt incluși adolescenți și, respectiv, copii cu vârstele cuprinse între 8-10 ani.

Obiectivele noastre **generale** vizează modul în care perfecționismul în rândul copiilor/adolescenți se asociază cu:

(1) factori de protecție familiali, precum *acceptarea familială percepută, percepția calității relației părinte-adolescent și sprijinul autonomiei din partea părinților*;

(2) factori de risc și de protecție legați de influența covârșnicilor și a mediului școlar, precum *sprijinul perceput din partea prietenilor în rândul adolescenților, contextele și evenimentele școlare zilnice*.

Un **al treilea obiectiv (3)** vizează investigarea variabilității perfecționismului cotidian în copilăria mijlocie, când se presupune că apar tendințele perfecționiste. În plus, un alt obiectiv se concentrează pe explorarea calitativă a experiențelor subiective legate de perfecționism în mediul școlar, în copilăria mijlocie.

În primul rând, explorăm factorii familiali asociați cu perfecționismul în rândul adolescenților. Mai precis, ne concentrăm asupra relației reciproce dintre acceptarea familială percepută și perfecționismul în timp, în cadrul unui eșantion de adolescenți, folosind un design longitudinal *cross-lagged*.

În al doilea rând, investigăm factorii non-familiali, și anume sprijinul covârșnicilor relaționat cu perfecționismul în rândul adolescenților. Mai precis, explorăm relația reciprocă

longitudinală dintre sprijinul perceput din partea covârșnicilor și perfecționismul adolescenților într-un eșantion de adolescenți, utilizând un design longitudinal *cross-lagged*.

În al treilea rând, studiem calitatea relației părinte-adolescent și perfecționismul părintelui, precum și perfecționismul adolescentului de-a lungul timpului, utilizând un model diadic longitudinal de interdependență actor-partener. În cadrul acestei explorări, investigăm rolul calității relației asupra aspirațiilor și grijilor perfecționiste, apoi împărțim aspirațiile și grijile perfecționiste în fațetele lor corespunzătoare pentru a izola și examina interacțiunile lor specifice, și pentru a ne concentra asupra diferențelor potențiale dintre aspectele interpersonale și intrapersonale ale perfecționismului.

În sfârșit, explorăm rolul sprijinului parental pentru autonomie și al contextului școlar în legătură cu perfecționismul în copilăria mijlocie și târzie, folosind un design longitudinal mixt care încorporează abordări intensive de jurnal zilnic (*daily diary*; Laurenceau & Bolger, 2005) și analiza calitativă. Colectarea datelor este adunată în trei puncte de timp:colectarea inițială, jurnalul zilnic, de tip *interval contingent*, și o colectare ulterioară (Bolger et al., 2003; Larson & Csikszentmihalyi, 2014).

În plus, examinăm proprietățile psihometrice, analiza confirmatorie factorială a constructelor și invarianța de măsurare a instrumentelor utilizate pentru adolescenți și copii în studiile noastre longitudinale (primul și al treilea studiu).

În cele din urmă, pentru a viza explorarea naturii și dinamicii perfecționismului în copilăria mijlocie și târzie, examinăm gradul de variabilitate a perfecționismului de la momentul inițial până la follow-up în cadrul diadelor, precum și variabilitatea zilnică la nivelul copilului. Această examinare analizează potențialele tendințe emergente, stabilitatea / instabilitatea în timp, și diferențele în expresiile perfecționismului zilnic la copii. Prin abordarea acestor întrebări, ne propunem să contribuim la o înțelegere nuanțată a modului în care perfecționismul se manifestă și fluctuează în contextul vieții de zi cu zi a copiilor.

III. CAPITOLUL III: CONTRIBUȚII ORIGINALE

III.1. Studiul 1. Perfecționismul modelează modul în care adolescenții percep acceptarea familiei de-a lungul timpului²

Multidimensionalitatea perfecționismului a fost explorată în detaliu în capitolul 1 al prezentei teze. În plus, după cum reiese din analiza abordărilor teoretice și a datelor empirice existente, pot fi delimitate două dimensiuni latente ale perfecționismului, indiferent de modelul sau instrumentul de evaluare utilizat: **standardele perfecționiste** (indicate de standardele personale; Frost et al., 1990) și **grijile perfecționiste** (specificate de preocupările legate de greșeli și de îndoielile legate de acțiuni; Frost et al., 1990).

Din perspectiva dezvoltării, perfecționismul a fost asociat cu comportamente parentale specifice, în special cu acceptarea condiționată din partea părinților și a altor persoane semnificative (Curran et al., 2022; Flett et al., 2002; Lundh, 2004). Perfecționiștii simt adesea că părinții lor stabilesc standarde de neatins, unde eșecul implică o potențială pierdere a acceptării (Frost et al., 1990). Modelul de deconectare socială a perfecționismului (PSDM; Hewitt et al., 2017) extinde această idee, propunând că perfecționismul se dezvoltă ca o modalitate de a obține acceptarea condiționată și de a se proteja împotriva respingerii, umilinței sau abandonului. Constatările recente arată că privirea condiționată a părinților este asociată cu un perfecționism mai ridicat la adolescenți (Curran et al., 2020) și cu o stimă de sine mai fragilă și contingentă (Steffgen et al., 2022), sugerând că privirea pozitivă necondiționată poate susține o stimă de sine mai puțin contingentă și poate reduce nevoia de perfecțiune. Până în prezent, cercetarea sa axat în principal pe auto-acceptare (Flett et al., 2003) sau a măsurat indirect acceptarea percepută (de exemplu, implicarea părinților; McArdle, 2009), fără studii care să examineze direct contribuția unică a acceptării familiale percepute la perfecționism.

O revizuire a literaturii sugerează o legătură bidirecțională între perfecționism și acceptarea familială percepută, subliniind importanța examinării acestei relații în contextul

² Domocus, I. M., Damian, L. E., & Benga, O. (2022). Perfectionism shapes the way adolescents perceive family acceptance over time. *Journal of Social and Personal Relationships*, 39(5), 1369-1389. DOI: <https://doi.org/10.1177/02654075211056563>.

familial. Brock et al. (1998) disting acceptarea percepută de concepte mai largi, cum ar fi sprijinul social, subliniind rădăcinile sale în iubirea necondiționată, valoare și îngrijire. Măsura lor surprinde convingerile cu privire la încrederea, valoarea, înțelegerea și nerespingerea - elemente care se aliniază cu conceptul de importanță (Flett, 2018) și Rogers (1951) privirea pozitivă necondiționată. Potrivit lui Flett (2018), cineva care simte că contează va avea tendința de a percepe reacții și răspunsuri pozitive în interacțiunea cu ceilalți, în timp ce cineva care simte că nu contează poate dezvolta percepții mai degrabă negative.

În ciuda acestor conexiuni, nicio cercetare până în prezent nu a examinat relația dintre perfecționismul adolescenților și acceptarea familială percepută, nici un studiu longitudinal nu a explorat dinamica lor reciprocă. În plus, rolul perfecționismului în modelarea modului în care adolescenții interpretează atitudinile familiale rămâne insuficient explorat, studiile existente fiind limitate la populații specifice, cum ar fi cele cu anxietate (de exemplu, Smith et al., 2018), fără a viza acceptarea familială percepută.

În acest context, scopul studiului de față a fost de a explora relațiile longitudinale reciproce dintre standardele perfecționiste ale adolescenților, grijile perfecționiste și acceptarea familială percepută. În acest scop, am utilizat un design longitudinal exploratoriu pe termen scurt, cu două puncte de timp distanțate la trei luni distanță.

Pe baza modelelor teoretice și a constatărilor anterioare, ne așteptăm ca: (a) acceptarea familială percepută (mama, tatăl și familia) să prezică scăderi relative ale grijilor perfecționiste; (b) grijile perfecționiste să prezică scăderi relative ale acceptării familiale percepute (mama, tatăl și familia). În ceea ce privește grijile perfecționiste, nu am avut așteptări, deoarece cercetările anterioare au avut rezultate mixte.

3.1.2. Metoda

3.1.2.1. Participanți

Un eșantion de 264 de adolescenți cu vârste cuprinse între 14 și 19 ani ($M_{\text{vârstă}} = 17,3$ ani; $SD = 1,1$), elevi din două licee din Cluj, România a fost recrutat pentru studiu.

3.1.2.2. Procedură

Adolescenții au completat un chestionar pe hârtie și creion în sala de clasă în timpul orelor de școală, mai întâi la începutul celui de-al doilea semestru școlar din 2017 (T1) și din nou trei luni mai târziu, la sfârșitul anului universitar pentru T2.

3.1.2.3. Măsurători

Perfecționismul. Perfecționismul a fost măsurat cu ajutorul Scalei de Perfecționism Multidimensional Frost (FMPS; Frost et al., 1990). **Standardele perfecționiste** au fost surprinse utilizând subscala standardelor personale. **Grijile perfecționiste** au fost surprinse folosind subscalele de preocupare pentru greșeli și îndoieli cu privire la acțiuni.

Acceptarea familială percepută. Acceptarea familială percepută a fost măsurată cu ajutorul Scalei de acceptare percepută (PAS; Brock, et al., 1998), care surprinde acceptarea percepută din partea mamei, tatălui și familiei. Scala a fost tradusă în limba română în urma procedurilor standard (cf. Brislin, 1986).

3.1.3. Rezultate și discuții

Scopul studiului de față a fost de a examina relația dintre perfecționism și acceptarea familială percepută folosind un design longitudinal cu două valuri la distanță de trei luni pe un eșantion de adolescenți în vârstă de 14-19 ani.

Rezultatele sugerează că grijile perfecționiste sunt asociate cu scăderi relative ale acceptării percepute de către mamă, tată și familie. Astfel, adolescenții care își fac griji cu privire la greșelile potențiale și tind să fie nesiguri cu privire la acțiunile și convingerile lor pot interpreta, de asemenea, atitudinile și comportamentele familiei lor ca fiind mai puțin

acceptante, valoroase și grijulii și mai critice. Pe de altă parte, adolescenții care au deja preocupări reduse cu privire la greșeli și mai puține îndoieli cu privire la acțiuni pot percepe deja niveluri ridicate de acceptare necondiționată din partea familiei, care cresc în timp. Dintr-o perspectivă teoretică, aceste rezultate susțin propunerile modelului perfecționismului de deconectare socială (PSDM; Hewitt et al., 2017). Rezultatele prezente subliniază rolul perfecționismului în aprecierile cognitive ale relațiilor interpersonale, descoperite de cercetările anterioare (Laurenti et al., 2008). Având în vedere implicațiile potențiale pentru relația adolescentului cu familia sa, cercetările viitoare, în mod ideal multi-metodă, ar trebui să investigheze dacă perfecționismul adolescenților poate prezice calitatea relațiilor părinte-copil în timp prin intermediul percepțiilor lor de acceptare a familiei.

Rezultatele sugerează că standardele perfecționiste sunt asociate cu creșteri relative ale acceptării familiale percepute pot însemna că adolescenții care raportează că au standarde personale mai ridicate pot percepe familia ca fiind mai acceptabilă, mai valoroasă și mai grijulie și mai puțin critică. Pe de altă parte, rezultatele pot sugera, de asemenea, că adolescenții care raportează că stabilesc standarde scăzute pentru ei înșiși pot percepe niveluri mai scăzute de acceptare familială din partea mamei, tatălui și familiei. Dintr-o perspectivă teoretică, acest lucru ar putea fi explicat prin propunerile modelului de învățare socială a dezvoltării perfecționismului (Flett et al., 2002). Pe de o parte, este posibil ca stabilirea unor standarde ridicate să fie susținută de familie, ceea ce duce la o creștere a acceptării percepute, deoarece se crede că eforturile perfecționiste au apărut prin modelarea atitudinilor și comportamentelor părinților perfecționiști. Prin urmare, este mai probabil ca părinții să fie perfecționiști și să aprecieze standardele înalte și aspirațiile de realizare, fiind mai mult acceptați de copiii lor atunci când aceștia adoptă opiniile și atitudinile părinților. Cu alte cuvinte, atâta timp cât copiii reflectă standardele înalte ale părinților, ei sunt apreciați și acceptați. Aceste explicații sunt în acord cu studii anterioare care arată o asociere între standardele perfecționiste ale

adolescenților și ale părinților (Smith et al., 2022a). Prin urmare, se presupune că adolescenții perfecționiști trăiesc în familii cu atitudini și valori perfecționiste. În consecință, standardele perfecționiste pot duce la creșteri ale acceptării familiale percepute datorită evenimentelor de succes în utilizarea perfecționismului, ca strategie de obținere a unui sentiment de conectare prin acceptarea de a fi "perfect", în acord cu Hewitt et al. (2017). În plus, stabilirea unor standarde ridicate pentru sine poate fi o sursă de motivație pentru realizări înalte, ceea ce duce ulterior la o mai mare acceptare, valorizare și îngrijire a individului de către familie.

Deși acceptarea familială percepută a fost, așa cum era de așteptat, corelată pozitiv cu eforturile perfecționiste și corelată negativ cu grijile perfecționiste transversale, contrar așteptărilor noastre, efectul longitudinal al acceptării familiale percepute asupra grijilor perfecționiste nu a fost semnificativ.

Studiul de față are mai multe limitări. În primul rând, eșantionul a ținut adolescenții de 14-19 ani. Studii viitoare ar trebui să examineze dacă rezultatele se extind la grupe de vârstă mai mici. În al doilea rând, este posibil ca momentul specific al colectării datelor să fi influențat modelul rezultatelor. Studii longitudinale viitoare care încorporează mai multe valuri de evaluare în intervale de timp extinse ar ajuta la clarificarea acestor relații. Studiul s-a bazat exclusiv pe percepțiile auto-raportate ale adolescenților. Deși acest lucru oferă o perspectivă valoroasă asupra experiențelor subiective, includerea perspectivelor parentale ar oferi o înțelegere mai completă a modului în care dinamica familiei influențează dezvoltarea perfecționismului. În plus, investigarea potențialelor mecanisme de mediere care stau la baza acestor asociații ar ajuta la elucidarea proceselor prin care relațiile de familie modelează tendințele perfecționiste.

3.1.4. Concluzii

În ciuda acestor limitări, studiul de față a fost primul care a investigat longitudinal relațiile reciproce dintre perfecționism și acceptarea familială percepută. În acest sens, s-a

descoperit că eforturile perfecționiste prezic creșteri relative, în timp ce grijile perfecționiste prezic scăderi relative în acceptarea familială percepută, sugerând prejudecăți cognitive ale perfecționismului în relații, susținute de modelul perfecționismului de deconectare socială (Hewitt et al., 2006). Astfel, rezultatele prezente au subliniat rolul pe care perfecționismul îl joacă în modelarea interpretărilor adolescenților cu privire la acceptarea familiei lor, aruncând în consecință mai multă lumină asupra dinamicii relațiilor dintre perfecționism și experiențele interpersonale din cadrul familiei.

3.2. Studiul 2. Perfecționismul influențează modul în care adolescenții percep sprijinul din partea prietenilor³

PSDM (Hewitt et al., 2017) propune că relațiile caracterizate prin siguranță, acceptare și apartenență, pot contribui la protejarea adolescenților de dezvoltarea tendințelor perfecționiste. O sursă de experiențe de sprijin, acceptare și apartenență evidentă pentru adolescenți poate fi reprezentată de prietenii lor. Astfel, prietenii pot contribui la diminuarea tendințelor perfecționiste la adolescenți, care se simt susținuți și acceptați în relațiile lor de prietenie. În schimb, prietenii mai puțin susținătoare pot contribui la promovarea tendințelor perfecționiste la adolescenți. Cu toate acestea, după cunoștințele noastre, nicio cercetare nu a investigat contribuțiile de sprijin ale prietenilor la dezvoltarea perfecționismului.

În plus, perfecționismul poate afecta prietenii și sprijinul prietenilor, datorită unui sentiment de deconectare, izolare socială sau chiar comportamente ostile ale perfecționiștilor (Hewitt et al., 2017). Cu toate acestea, până în prezent, nicio cercetare longitudinală nu a investigat legăturile dintre perfecționism și opiniile adolescenților cu privire la sprijinul prietenilor, în ciuda importanței critice a prietenilor în această etapă a vieții.

³ Bunea, I. M., Damian, L. E., & Benga, O. (accepted, 2025). Perfectionism's role in shaping adolescents' perception of support from friends. *Studia Universitatis Babes-Bolyai-Psychologia-Paedagogia*

Având în vedere lacunele menționate anterior în literatura de specialitate, prezenta cercetare explorează conexiunile bidirecționale, pe termen lung, dintre perfecționismul adolescenților și modul în care aceștia percep sprijinul din partea prietenilor lor. În conformitate cu PSDM (Hewitt et al., 2017), ne-am așteptat ca sprijinul social perceput de la prieteni să contribuie la scăderi relative ale perfecționismului în timp și perfecționismul să contribuie la scăderi relative ale sprijinului perceput de la prieteni în timp. În conformitate cu datele empirice anterioare, acest lucru poate fi adevărat, în special pentru grijile perfecționiste. Pentru a examina acest lucru, am folosit o abordare exploratorie pentru a analiza legăturile dintre perfecționismul adolescenților și modul în care percep sprijinul din partea prietenilor, folosind un *design cross-lagged* cu două valuri la trei luni distanță.

3.2.2. Metoda

3.2.2.1. Participanți și procedură

Eșantionul pentru acest studiu corespunde cu eşantionul pentru Studiul 1a, cu toate acestea, investigația se concentrează pe sprijinul prietenilor, mai degrabă decât pe acceptarea familiei. Două sute șaiszeci și cinci de adolescenți români de liceu cu vârsta cuprinsă între 14 și 19 ani ($M = 17,6$; $SD = 1,1$), din clasa a 9-a până în clasa a 12-a, au fost recrutați pentru un studiu longitudinal. Adolescenții au completat chestionare identice pe hârtie și creion în timpul orelor de școală la ambele momente.

3.2.2.3. Măsurători

Perfecționismul. Perfecționismul a fost măsurat cu Scala de Perfecționism Multidimensional Frost (FMPS; Frost et al., 1990) și Scala de Perfecționism Copil-Adolescent (CAPS; Flett et al., 2016). **Standardele perfecționiste** au fost capturate folosind perfecționismul orientat spre sine din CAPS (Flett et al., 2016) și standardele personale din FMPS (Frost et al., 1990). **Grijile perfecționiste** au fost capturate folosind subscalele

perfecționismului prescris social din CAPS, preocuparea față de greșeli și îndoielile cu privire la acțiunile din FMPS (Frost et al., 1990)

Sprijinul perceput de la prieteni. Sprijinul perceput de la prieteni a fost evaluat utilizând scala de sprijin social perceput de la prieteni (PSS-Fr; Procidano & Heller, 1983). Toate scalele au demonstrat proprietăți psihometrice puternice.

3.2.3. Rezultate și discuții

Cercetarea de față a investigat relațiile longitudinale reciproce care implică sprijinul perceput de la prieteni și perfecționismul la adolescenți prin utilizarea unui design longitudinal cu două valuri.

Contrar ipotezei noastre, sprijinul perceput din partea prietenilor nu a contribuit în mod semnificativ la schimbări în perfecționism. O explicație pentru rezultatele prezente poate fi faptul că evaluările cognitive puternice ale relațiilor referitoare la perfecționism s-au dezvoltat deja în copilărie în interiorul relației îngrijitor-copil (Flett et al., 2016; Prestele & Altstötter-Gleich, 2018).

În concordanță cu așteptările noastre, grijile perfecționiste au prezis scăderi relative în sprijinul perceput de adolescenți din partea prietenilor, în timp ce standardele perfecționiste nu au prezentat asocieri longitudinale semnificative. Aceste constatări susțin ideea că grijile perfecționiste subminează conexiunile adolescenților cu prietenii lor, în acord cu modelul deconectării sociale (Hewitt et al., 2017). Acestea sugerează că adolescenții care sunt preocupați de greșeli, care se îndoiesc de acțiunile lor și care aderă la presiunile prescrise social pot experimenta deconectare socială în prietenii lor, indicată de scăderea sprijinului perceput de la prieteni. Rezultatele noastre subliniază faptul că standardele perfecționiste și grijile perfecționiste pot acționa foarte diferit în cadrul prieteniiilor. Rezultatele actuale evidențiază ideea că grijile perfecționiste pot fi un factor de risc important care afectează sprijinul social și calitatea prieteniei.

Studiul de față nu este lipsit de limitări. În primul rând, studiul s-a axat în mod specific pe adolescenți, ceea ce limitează generalizabilitatea constatărilor noastre la această etapă de dezvoltare. Studiile viitoare ar trebui să urmărească replicarea și extinderea acestor constatări prin includerea participanților mai tineri. Acest lucru este deosebit de relevant, deoarece perfecționismul este probabil să fie mai puțin stabil și mai maleabil în timpul perioadelor de dezvoltare anterioare. Studiile viitoare ar trebui, de asemenea, să utilizeze modele longitudinale mixte, inclusiv măsurători multiple pentru efecte mai scurte și mai prelungite. În plus, studiul de față sa axat exclusiv pe percepțiile adolescenților privind sprijinul primit de la prieteni, care, deși valoros, oferă doar o perspectivă asupra interacțiunii dinamice dintre sprijinul social și perfecționism. Cercetările viitoare ar trebui să extindă acest domeniu de aplicare prin examinarea atât a percepțiilor adolescenților, cât și a prietenilor lor cu privire la sprijin, precum și prin încorporarea unor măsuri obiective ale sprijinului primit efectiv. Prin abordarea acestor lacune, cercetările viitoare ar putea oferi o perspectivă mai profundă asupra dinamicii complexe dintre perfecționism și relațiile sociale.

3.2.4. Concluzii

Deși acest studiu are limitările sale, este unul dintre primele care explorează relațiile bidirecționale dintre perfecționism și sprijinul social perceput de la prieteni longitudinal, în timpul adolescenței, o etapă de dezvoltare în care prietenii devin din ce în ce mai semnificative pentru individ. Ca rezultat, am constatat că grijile perfecționiste pot contribui la scăderi relative ale sprijinului social perceput de la prieteni, sugerând potențiale prejudecăți ale perfecționismului care împiedică relațiile, în conformitate cu modelul perfecționismului de deconectare socială (Hewitt et al., 2017). Completând rezultatele privind rolul grijilor perfecționiste în cadrul relațiilor de familie, constatările actuale subliniază rolul pe care acestea îl pot juca în modelarea prietenilor adolescenților. Statutul lor ca potențiali factori de risc pentru relațiile interpersonale este astfel consolidat.

3.3. Studiul 3. Perfecționismul și calitatea relațiilor în diadele părinte-adolescent⁴

O componentă importantă a contextului relațional pentru PSDM este **relația părinte-copil**, a cărei calitate poate influența și poate fi influențată de perfecționismul unui copil sau al unui părinte. Se cunosc puține lucruri despre modul în care calitatea relației poate contribui la dezvoltarea perfecționismului la adolescenți, dincolo de discuțiile privind practicile parentale specifice. În plus, această influență reciprocă în cadrul diadei părinte-copil este subliniată în teoria și cercetarea atașamentului atunci când se discută despre dezvoltarea copilului (Shaw, 2003; Thompson, 2008; Thompson et al., 2006). Cu toate acestea, cercetările care explorează contribuția perfecționismului la calitatea ulterioară a relației s-au concentrat în principal asupra cuplurilor (Flett et al., 2001; Haring et al., 2003; Sherry et al., 2014). Astfel, se știe puțin dacă perfecționismul la adolescenți și la părinții lor împiedică percepția lor asupra calității relației părinte-adolescent.

Perfecționismul a fost operaționalizat prin intermediul a două dimensiuni supraordonate majore: **standardele perfecționiste** (inclusiv standardele personale și perfecționismul orientat spre sine) și **grijile perfecționiste** (inclusiv preocupările legate de greșeli, îndoielile cu privire la acțiuni și perfecționismul prescris de societate) (pentru o analiză, a se vedea capitolul 1). Cu toate acestea, prin investigarea dezvoltării perfecționismului numai prin utilizarea dimensiunilor supraordonate, se pot neglija căile specifice și interacțiunile factorilor distincți incluși în dimensiunile supraordonate. În special, Flett et al. (2022) au subliniat semnificația unică a perfecționismului prescris social asupra individului și a relațiilor sale. În cadrul celor două dimensiuni supraordonate, perfecționismul prescris social este unic prin reprezentarea grijilor perfecționiste interpersonale (Flett et al., 2017). Ar trebui să fim atenți la modul în care diferitele fațete ale perfecționismului pot interacționa potențial cu corelații interpersonale.

³ Bunea, I. M., Damian, L. E., & Benga, O. (under revision for invited resubmission). Perfectionism and relationship quality in parent-adolescent dyads. *European Journal of Personality*

PSDM postulează că perfecționismul *"apare din experiențele relaționale timpurii și este menținut de contextele relaționale durabile"* (Hewitt, 2020; p. 108). Modelul propune procese reciproce în interiorul relațiilor, în care experiențele de deconectare și singurătate modelează comportamentul perfecționist, iar comportamentul perfecționist modelează ulterior relațiile (Hewitt et al., 2017). În consecință, dezvoltarea perfecționismului și contextul relațional al diadei părinte-adolescent, sunt întrepătrunse. Având în vedere modelul PSDM, un aspect important al contextului relațional în diada părinte-adolescent poate reprezenta calitatea sau securitatea percepută a relației lor. Această securitate percepută poate fi înțeleasă prin indicatori de bună comunicare în interiorul relației, sentimente de încredere în celălalt și o alienare percepută scăzută între părinte și adolescent (Andretta et al., 2017), indicând calitatea relației părinte-adolescent

Studiul de față investighează calitatea relației ca indicator al securității relației (Andretta et al., 2017) și va folosi doar termenul de calitate a relației în continuare, pentru claritate. Din cunoștințele noastre, nu există niciun studiu longitudinal anterior care să observe modul în care percepția calității relației contribuie la perfecționismul în diadele părinte-adolescent. În plus, niciun studiu nu a investigat impactul potențial al perfecționismului asupra percepției calității relației în cadrul diadei.

În acest context, scopul prezentului studiu a fost de a explora relațiile longitudinale reciproce în cadrul diadei părinte-adolescent între calitatea relației percepute atât de adolescenți, cât și de părinții lor și perfecționismul lor. În acest scop, am folosit un design longitudinal actor-partener cu trei puncte temporale distanțate la șase luni distanță, așa cum se utilizează adesea în cercetarea care investighează dezvoltarea perfecționismului (de exemplu, Damian et al., 2021).

3.3.2. Metoda

3.3.4.1. Participanți și procedură

Un eșantion ($N = 443$) de adolescenți în vârstă de 10-18 ani (*vârsta medie* = 15,6 ani; $SD = 1,9$, la momentul 1) și părinții lor în vârstă de 31-76 ani (*vârsta medie* = 43,8 ani; $SD = 5,7$, la momentul 1), au fost recrutați pentru un studiu longitudinal cu trei valuri. Participarea a fost voluntară atât pentru elevi, cât și pentru părinții acestora, iar aceștia au putut renunța la studiu în orice moment.

3.3.4.2. Măsurători

Perfecționismul. Perfecționismul a fost conceptualizat și analizat utilizând modelul cu doi factori (Stoeber & Otto, 2006), separând dimensiunea **standardelor perfecționiste** de dimensiunea **grijilor perfecționiste**, precum și utilizând fiecare subdimensiune a perfecționismului. Perfecționismul atât al adolescenților, cât și al părinților a fost măsurat utilizând scara de perfecționism multidimensional Frost (FMPS; Frost et al., 1990) și scara de perfecționism multidimensional - formă scurtă (MPS - formă scurtă; Hewitt et al., 2008).

Calitatea relației. Calitatea relației a fost măsurată utilizând subscalele atașamentului legat de părinți din Inventarul atașamentului față de părinți, versiunea revizuită (IPPA-R; Gullone & Robinson, 2005). Scala măsoară percepția adolescenților asupra relațiilor cu părinții în ceea ce privește încrederea și calitatea comunicării, precum și gradul de furie și alienare. În ciuda numelui scalei, Inventarul atașamentului față de părinți și colegi (IPPA) nu este considerat o măsură a atașamentului (Crowell et al., 2008). De fapt, IPPA include doar percepțiile de încredere, comunicare și furie / alienare, care se potrivesc mai bine măsurării calității percepute a relației sau, cu alte cuvinte, a securității percepute în cadrul diadei (van der Vorst et al., 2006). Elementele IPPA au fost adaptate pentru a fi utilizate la copii și adolescenți mai tineri, rezultând IPPA-Revised (IPPA-R; Gullone & Robinson, 2005), pe care l-am folosit în studiul nostru. Adolescenții au completat versiunile pentru mamă și tată, în timp ce părinții

au completat o versiune modificată care evaluează percepțiile lor ca părinți asupra relației lor cu copilul lor în ceea ce privește încrederea, calitatea comunicării și gradul de furie și alienare (de exemplu, *respect sentimentele copilului meu*).

3.3.4.3. Analiza datelor

În primul rând, am evaluat dacă datele lipsă au urmat un model MCAR (Missing Completely at Random) folosind testul lui Little (1988). Rezultatul a fost nesemnificativ ($\chi^2/df = 0.90$). În continuare, am evaluat consistența internă a scorurilor scării, toate valorile depășind pragul recomandat de .70 (Nunnally & Bernstein, 1994), confirmând fiabilitatea. În continuare, am efectuat **analize factoriale de confirmare și teste de invarianță a măsurării**. Rezultatele au susținut invarianța configurală, metrică și scalară completă, precum și invarianța scalară parțială (pentru raportul părinților perfecționismului).

Pentru a examina relațiile longitudinale actor-partener între calitatea relației percepute și perfecționismul atât la adolescenți, cât și la părinți, am efectuat un model longitudinal actor-partener cu modelarea ecuațiilor structurale în Mplus 8.1, folosind estimatorul maxim de probabilitate robustă (MLR) (Muthén & Muthén, 1998-2018) și estimarea maximă a probabilității complete a informațiilor (FIML), ținând cont de datele lipsă în cadrul diadelor.

3.3.3. Principalele rezultate și discuții

3.3.3.1. Rolul calității percepute a relațiilor în dezvoltarea standardelor perfecționiste și a grijilor perfecționiste

Rezultatele actuale susțin modelul de deconectare socială a perfecționismului (PSDM; Hewitt et al., 2017) cu privire la dezvoltarea și menținerea perfecționismului. Mai precis, acestea sugerează că percepția calității relației în relația părinte-adolescent poate contribui la perfecționism în timp. În special, am constatat că calitatea relației percepute de adolescenți cu mama lor, un indicator al securității percepute în relația părinte-adolescent, prezice **scăderi relative ale grijilor perfecționiste ale adolescenților** în timp (efect actor; $\beta = -.17$, $p = .036$,

de la T1 la T2; $\beta = -.21$, $p = .033$, de la T2 la T3). Descompunând analiza pentru a explora diferențe între fațetele intrapersonale versus interpersonale ale perfecționismului (adică perfecționismul prescris social), rezultatele au indicat calitatea relației percepute de adolescenți cu mama a prezis scăderi semnificative ulterioare ale **perfecționismului lor prescris social** (efect actor; $\beta = -.23$, $p = .064$, de la T1 la T2; $\beta = -.24$, $p = .040$, de la T2 la T3), dar nu și pentru preocupările legate de greșeli. În consecință, calitatea percepută de adolescenți cu mama lor poate contribui în special la scăderea sentimentelor adolescenților de presiuni sociale pentru perfecțiune. Astfel, percepțiile de încredere, comunicare deschisă și apartenență, în interiorul relației mamă-adolescent ar putea ușura convingerile de securitate condiționată a relației bazate pe a fi "perfect" pentru celălalt. Viceversa, atunci când adolescentul percepe încredere scăzută, comunicare dificilă și alienare în relația mamă-copil, ne putem aștepta ca perfecționismul să crească.

În mod surprinzător, nu am găsit nicio dovadă că calitatea relațiilor percepute de adolescenți contribuie la **standardele lor perfecționiste**. Este posibil ca standardele perfecționiste să se bazeze mai mult pe modelarea perfecționismului parental (Flett et al., 2002; Smith et al., 2022) decât pe calitatea relației. În plus, atât teoria (Hewitt et al., 2017), cât și cercetarea (Damian et al., 2016; Endleman et al., 2022) sugerează că performanța școlară poate favoriza dezvoltarea standardelor perfecționiste.

În mod important, calitatea relației percepute de adolescenți cu mama și cu tatăl lor a prezis, de asemenea, o scădere ulterioară a **standardelor perfecționiste ale părinților lor** mamă: $\beta = -.27$, $p = .045$, de la T1 la T2; $\beta = -.33$, $p = .014$, de la T2 la T3; tată: ($\beta = -.30$, $p = .030$, de la T1 la T2; $\beta = -.33$, $p = .039$, de la T2 la T3), dar nu asupra grijilor perfecționiste ale părinților (efectul partenerului). Acest lucru sugerează că părinții își pot reduce grijile perfecționiste în urma unei relații în care copilul se simte în siguranță. Având în vedere că cea mai mare parte a eșantionului nostru a fost compusă din mame, acest lucru poate fi valabil în

special pentru standardele perfecționiste ale mamelor. Din cunoștințele noastre, acesta este primul studiu care observă o asociere între percepția adolescentului asupra relației părinte-adolescent și perfecționismul părinților, așa cum a fost raportat de părinte.

În cele din urmă, singura relație semnificativă la nivel intra-persoană / diadă pentru **calitatea relației percepute de părinți** a fost predicția sa de **scăderi semnificative ulterioare ale preocupărilor părinților cu privire la greșeli și îndoieli cu privire la acțiuni** (efect actor; $\beta = -.28, p = .030$, de la T1 la T2; $\beta = -.30, p = .007$ de la T2 la T3). Acest lucru este în conformitate cu teoria PSDM privind menținerea perfecționismului, precum și modul în care tratamentul perfecționismului poate necesita creșterea securității în interiorul relațiilor (Hewitt et al., 2017). În plus, natura preocupărilor legate de greșeli și îndoieli cu privire la acțiuni este înrădăcinată într-o atitudine anxioasă față de a nu face lucrurile perfect (Frost et al., 1990). Prin urmare, se poate argumenta că creșterea percepțiilor privind securitatea relației cu copilul poate contribui la reducerea anxietății părinților și, în consecință, a preocupărilor lor cu privire la greșeli și îndoieli cu privire la acțiuni. Din cunoștințele noastre, acesta este primul studiu care a observat modul în care calitatea relației părinte-copil poate nu numai să îmbunătățească perfecționismul copiilor din diadă, dar poate afecta și perfecționismul părinților lor.

3.3.3.2. Rolul perfecționismului părinților și al adolescenților în schimbarea percepției calității relației în cadrul diadei

La nivel intra-personal/diadă, rezultatele au indicat că doar **standardele perfecționiste ale părinților** prezic scăderi relative semnificative ale **calității relației percepute cu tatăl lor** (efectul partenerului; $\beta = -.27, p = .009$, de la T1 la T2; $\beta = -.28, p = .020$, de la T2 la T3) la adolescenți, în toate momentele (efectul partenerului). Acest lucru poate sugera că străduința părinților pentru perfecțiune poate duce la o nemulțumire mai mare față de calitatea percepută a relației cu tatăl. Având în vedere că majoritatea membrilor eșantionului sunt mame, acest lucru poate fi valabil în special pentru acestea. În consecință, eforturile perfecționiste ale unei

mame în cadrul familiei pot contribui la modul în care adolescentul vede și evaluează calitatea relației sale cu tatăl. Astfel, perfecționismul unei persoane poate contribui negativ la relația din cadrul familiei, după cum sugerează PSDM (Hewitt et al., 2017). Datorită faptului că eșantionul a constat în cea mai mare parte din mame și fiicele lor, rezultatele ar trebui interpretate cu prudență.

3.3.3.4. Limitări și cercetări viitoare

Studiul de față are mai multe limitări. În primul rând, acesta s-a bazat pe auto-raportări, mai degrabă decât pe încorporarea observațiilor sau a altor metode de evaluare. Cercetările viitoare ar trebui să includă atât comportamentele percepute, cât observate în cadrul diadei pentru a determina mai bine dacă comportamentele percepute, comportamentele observate sau discrepanțele dintre aceste evaluări sunt cele mai predictive ale schimbărilor relative în perfecționism. Cu toate acestea, studiul s-a concentrat asupra percepțiilor adolescenților și părinților cu privire la calitatea relației și diferențele potențiale în modul în care acestea contribuie la perfecționism, precum și examinarea dinamicii diadice dintre părinți și adolescenți. În cele din urmă, eșantionul nostru a cuprins în principal mame și copiii lor, cu mai puțini participanți tată. Prin urmare, rezultatele noastre reflectă mai mult dinamica relației mamă-adolescent. Studiile anterioare au găsit că și interacțiuni diferite (Ge et al., 2023), care se pot manifesta și în interacțiunea dintre calitatea relației și perfecționism. Cercetările viitoare ar trebui să includă mai mulți tați pentru a diferenția între dinamica diadică mamă-adolescent și tată-adolescent. În acest studiu, în concordanță cu teoria PSDM (Hewitt et al., 2017), am folosit termenii "efect actor" și "efect partener" atunci când discutăm despre asociațiile actor-partener. Cu toate acestea, este important de menționat faptul că datele și analizele noastre nu permit afirmații cauzale cu privire la asociațiile observate. Abordarea noastră ne permite doar să deducem direcționalitatea asociațiilor și să luăm în considerare interdependența în cadrul diadei.

3.3.4. Concluzii

În ciuda acestor limitări, constatările actuale avansează în mod semnificativ înțelegerea noastră asupra dezvoltării perfecționismului și sprijină modelul teoretic PSDM (Hewitt et al., 2017), demonstrând că percepția calității relației îngrijitor-copil joacă un rol semnificativ în dezvoltarea și menținerea grijilor perfecționiste la adolescenți. În mod specific, calitatea ridicată a relației a prezis scăderea atât a grijilor perfecționiste ale adolescenților, cât și a standardelor perfecționiste ale părinților în timp, sugerând că securitatea percepută în cadrul relației părinte-copil acționează ca un factor de protecție împotriva perfecționismului. Constatările noastre evidențiază, de asemenea, roluri distincte pentru diferite fațete ale perfecționismului. În timp ce calitatea relației a influențat în mod semnificativ grijile perfecționiste și perfecționismul prescris social, aceasta nu a afectat standardele perfecționiste. Studiul nostru este primul care indică o contribuție bidirecțională în cadrul diadei. Îmbunătățirea calității percepute a relației la adolescenți a fost asociată cu reducerea standardelor perfecționiste ale părinților, iar eforturile perfecționiste ale părinților au contribuit la percepția adolescenților asupra calității relației cu tatăl. Rezultatele bidirecționale, astfel, evidențiază o relație reciprocă între părinte și copil. În cele din urmă, acesta este primul studiu, după cunoștințele noastre, care încearcă o explorare longitudinală a relației dinamice dintre perfecționism și calitatea/securitatea relației, utilizând un design longitudinal actor-partener, care a luat în considerare atât perspectiva adolescenților, cât și pe cea a părinților. În concluzie, încurajarea relațiilor de înaltă calitate între părinți și adolescenți poate fi importantă în atenuarea grijilor perfecționiste, promovând o dinamică familială mai sănătoasă și bunăstare individuală.

3.4. Studiul 4. Captarea perfecționismului în viața de zi cu zi a copiilor de vârstă școlară: O explorare a factorilor de risc și de protecție

Perfecționismul prezintă riscuri semnificative pentru copii și adolescenți, contribuind la epuizare academică (Seong et al., 2021), relații tensionate (Magson et al., 2019) și bunăstare scăzută (Mitchell et al., 2013; Nobel et al., 2012). În ciuda acestui fapt, puține studii au examinat perfecționismul înainte de adolescență (Hong et al., 2017; Vecchione & Marsicano, 2024), chiar dacă tendințele perfecționiste sunt deja prezente la copiii mai mici (Rice et al., 2016), iar generațiile recente arată niveluri în creștere (Curran & Hill, 2019).

Copilăria mijlocie și târzie este o fereastră de dezvoltare cheie pentru eforturile perfecționiste, gândirea autocritică și sensibilitatea la evaluările altora (Pfeifer & Pyke, 2012; van Drunen et al., 2021). În această perioadă, stima de sine globală scade adesea (Chung et al., 2017), făcând copiii vulnerabili la legarea valorii de sine de performanță, în special în medii orientate spre performanță. Hong et al. (2017) și Vecchione & Marsicano (2024) au constatat traiectorii de dezvoltare specifice în timpul acestei etape.

Există un consens general potrivit căruia perfecționismul include două dimensiuni de bază: **standarde și griji perfecționiste** (Stoeber, 2018). Aceste tendințe apar devreme și se dezvoltă prin interacțiunile cu îngrijitorii, profesorii și colegii (Hewitt et al., 2017). Cu toate acestea, se știu puține despre modul în care perfecționismul se desfășoară în viața de zi cu zi a copiilor. Captarea experiențelor zilnice ale copiilor acasă și la școală poate oferi o viziune mai ecologică și mai nuanțată a dezvoltării perfecționismului.

Majoritatea studiilor longitudinale în dezvoltarea perfecționismului, s-au axat pe investigarea rolului așteptărilor parentale și controlul excesiv (Soenens et al., 2005), neglijând potențiali factori protectori. În timp ce controlul psihologic a fost studiat ca mediator, rolul de tampon al sprijinului autonomiei rămâne insuficient studiat. Această cercetare abordează

această lacună prin examinarea sprijinului pentru autonomie al părinților și prin luarea în considerare a variabilității în cadrul copilului și a interdependenței diadice.

În plus, contextul școlar a fost în mare parte ignorat, în special în copilăria mijlocie. Deși lucrările anterioare au explorat copiii și adolescenții supradotați (Speirs Neumeister et al., 2004, 2006, 2008; Molnar et al., 2023), niciun studiu nu a examinat modul în care copiii mai mici percep și exprimă perfecționismul în viața de zi cu zi.

Acest studiu umple acest gol folosind un design longitudinal, multi-metodă, care combină datele de tip *daily diary* cu auto-raportările copiilor și raportările părinților, precum și analiza calitativă a experiențelor de zi cu zi. Acesta explorează atât experiența subiectivă, cât și dinamica dezvoltării perfecționismului, inclusiv stabilitatea, variabilitatea și fluctuațiile sale dependente de context de-a lungul timpului prin intermediul:

- a. Unui model care testează sprijinul pentru autonomie ca mediator între perfecționismul părinților și al copiilor;
- b. Unui model multinivel care examinează legătura dintre sprijinul general pentru autonomie și standardele perfecționiste zilnice;
- c. Unei analize tematice a răspunsurilor deschise ale copiilor și părinților.

3.4.1. Metoda

3.4.1.1. Participanți și procedură

Un eșantion de 68 de diade părinte-copil din cinci școli din nord-vestul României, clasele 2 - 4, au completat măsurătorile inițiale, 45 de diade au completat atât măsurătorile inițiale, cât și monitorizarea, iar 58 de copii au completat datele din jurnal. 24 de diade au completat jurnalul și datele calitative. Datele lipsă au fost tratate la nivelul diadei pentru a ține cont de interdependența datelor prin procedura FIML (Little et al., 2003).

3.4.1.2. Procedura pentru jurnal

Jurnalul zilnic a utilizat un **design interval contingent** (Bolger et al., 2003; Larson & Csikszentmihalyi, 2014). Fiecare părinte a fost contactat prin e-mail la ora 17:00 în fiecare zi pentru a reaminti copilului să completeze jurnalul și la aceeași oră la sfârșitul săptămânii pentru completarea părții lor din jurnal, pentru a asigura suficient timp pentru completare și pentru a se alinia cu programul părinților și al copiilor.

3.4.1.3. Măsurători

Măsurători inițiale

Perfecționismul părinților. Perfecționismul părinților a fost măsurat cu scala de perfecționism multidimensional Frost (FMPS; Frost et al., 1990) și cu forma scurtă a scalei de perfecționism multidimensional (forma scurtă MPS; Hewitt et al., 2008)

Perfecționismul copiilor. Perfecționismul copiilor a fost măsurat utilizând Scala de perfecționism multidimensional Frost (FMPS; Frost et al., 1990), Scala de perfecționism copil-adolescent (CAPS; Flett et al., 2016) și scara de reacții negative la imperfecțiune a lui Stoeber și Rambow (2007).

Suportul parental pentru autonomie. Pentru suportul parental pentru autonomie, am utilizat Scala de susținere a autonomiei, atât ca autoevaluare, cât și ca raportare a părinților (Soenens et al., 2006; 2007), iar un scor general a fost calculat folosind media acestora.

Măsurători zilnice pentru jurnal

Perfecționismul zilnic la copii. O listă a comportamentelor perfecționiste și a autoevaluării, a fost construită special pentru acest studiu pentru a facilita colectarea comportamentelor perfecționiste zilnice într-un format de jurnal zilnic, formând: **standarde perfecționiste zilnice, griji perfecționiste zilnice** și **reacții negative după rezultate**. Pentru a reduce povara asupra participanților, am optat pentru un design de *planned missingness*

(Losardo, 2024; Little & Rhemtulla et al., 2013; Remthulla et al., 2012), în care am inclus doar un singur item randomizat pentru fiecare subscale.

Jurnalul zilnic includea, de asemenea: teste raportate, concursuri sau alte note/puncte primite în acea zi și întrebări deschise (Ce ai făcut astăzi? S-a întâmplat ceva special astăzi? Cu cine ți-ai petrecut timpul? Cu cine te-ai jucat? Cu cine ai vorbit? Cu cine ți-ai făcut temele?).

Măsurători săptămânale pentru jurnalul parental.

Pentru jurnalul parental săptămânal, am folosit următoarele întrebări deschise: Cum a fost săptămâna trecută pentru familia dvs. din punctul dvs. de vedere? Au existat evenimente speciale pe parcursul săptămânii? A existat ceva relevant despre care credeți că ar trebui să știm și care a influențat starea de bine a familiei? Cât timp ați reușit să petreceți cu copilul dumneavoastră în cursul săptămânii trecute? Ați primit vreo formă de feedback sau de evaluare a copilului dumneavoastră din partea școlii? Dacă da, ce feedback ați primit? Cum a fost copilul dumneavoastră în ultima săptămână din punctul dumneavoastră de vedere? Am măsurat, de asemenea, sprijinul pentru autonomie al părinților la sfârșitul fiecărei săptămâni. În plus, părinții au raportat o versiune a perfecționismului copiilor (perfecționism orientat spre sine, perfecționism prescris social, standarde personale, preocupare pentru greșeli și îndoieli cu privire la acțiuni, reacții negative la rezultate), din punctul lor de vedere. Această scală a fost pilotată înainte de studiu.

3.4.1.4. Abordarea analizei datelor

Pentru a explora variațiile în standardele perfecționiste și grijile perfecționiste și relația lor cu contextul parental și școlar, am folosit o abordare analitică multi-metodă:

- (a) O analiză longitudinală care investighează autonomia ca mediator între perfecționismul părinților și perfecționismul copiilor;
- (b) Modelarea multinivel care examinează dinamica zilnică a perfecționismului în raport cu sprijinul pentru autonomie;

(c) Un design mixt-calitativ pentru a consolida observațiile cantitative și a explora experiențele subiective ale copiilor.

3.4.1.5. Procesul de analiză calitativă a datelor

Am utilizat recomandările lui Braun și Clarke (2006). Cohen's kappa a fost calculat pentru a evalua acordul pentru a evalua fiabilitatea interrater, producând o valoare de $\kappa = .93$, indicând un acord puternic (Landis & Koch, 1977).

3.4.2. Rezultate și discuții

3.4.2.1. O investigație a sprijinului pentru autonomie ca mediator între perfecționismul părinților și al copiilor

Analizele principale au fost efectuate utilizând modelarea ecuațiilor structurale (SEM) în Mplus versiunea 8.1 (Muthén & Muthén, 1998-2018) pentru a construi un model de mediere, cu estimare *maximum likelihood*, examinând relațiile longitudinale dintre standardele și grijile perfecționiste ale părinților, comportamentele lor de susținere a autonomiei și standardele și grijile perfecționiste ale copiilor. Modelul a inclus trasee de stabilitate pentru perfecționismul copiilor de-a lungul timpului (Geiser, 2013) și trasee pentru a testa efectele de mediere prin sprijinul autonomiei. Pentru a evalua efectele indirecte, am utilizat bootstrapping (cu 5 000 reeșantionare) și am raportat intervale de încredere de 95% pentru efectele indirecte. În continuare, am evaluat potrivirea modelului prin indici multipli (Byrne, 2012). Modelul a demonstrat în general o bună potrivire.

A. Standardele perfecționiste

Constatările exploratorii sugerează că standardele perfecționiste ale copiilor pot prezenta mai multă stabilitate în timp ($\beta = 0.37$, $p = .011$). În mod specific, standardele perfecționiste ale copiilor în perioada inițială au prezis în mod semnificativ standardele perfecționiste ale copiilor în perioada ulterioară. Acest lucru este în concordanță cu ipoteza că standardele perfecționiste pot implica mai mult o componentă genetică (Curran et al., 2020).

Standardele perfecționiste ar putea fi ancorate în modul în care copiii se evaluează în ceea ce privește trăsăturile academice pozitive și negative.

În plus, standardele perfecționiste ale părinților au fost asociate negativ cu standardele perfecționiste ale copiilor în timp ($\beta = -0.42, p = .048$), dar nu s-au observat efecte semnificative indirecte prin sprijinul autonomiei ($\beta = 0.25, 95\% \text{ CI } [-0.58, 1.07]$). Standardele perfecționiste ale părinților au prezis pozitiv sprijinul pentru autonomie ($\beta = 0.61, p < .001$) și au contribuit direct reducerea standardelor perfecționiste ale copiilor ($\beta = -0.43, p = .048$). Acest rezultat este surprinzător în lumina teoriei învățării sociale (Flett et al., 2017; Smith et al., 2022a). Cu toate acestea, rezultatele pot reflecta o rezistență ca răspuns la preocuparea părinților pentru perfecțiune și standarde excesive. Teoria privind dezvoltarea perfecționismului abordează faptul că copiii ar putea avea reacții diferite la standardele impuse: internalizare sau respingere (Flett et al., 2002), cu toate acestea, până în prezent, cercetarea s-a axat pe internalizarea de către copii a standardelor părinților. Acest rezultat se aliniază cu teoria reactanței (Rains, 2013). Copiii par a se pot standardelor perfecționiste ale părinților și pot acționa în dezacord cu acestea (Quick & Stephenson, 2008; van Pettergem et al., 2015).

B. Grijă perfecționiste

Rezultatele exploratorii sugerează că grijile perfecționiste ale copiilor pot fi mai puțin stabile în timp ($\beta = 0.23, p = .140$). În mod specific, grijile perfecționiste ale copiilor la momentul inițial nu au prezis în mod semnificativ grijile perfecționiste ale copiilor în timp.

Grijile perfecționiste ale părinților la momentul inițial au prezis negativ grijile perfecționiste ale copiilor în timp ($\beta = -0.54, p < .001$). Această constatare contraintuitivă poate reflecta rezistența copiilor ca răspuns la preocuparea părinților cu perfecțiune și presiuni în acest sens. Acest rezultat este în acord cu teoria reacției (Rains, 2013) și cercetările anterioare care indică faptul că unii copii răspund la solicitările de presiune ale părinților prin reactivitate și rebeliune (Brauer, 2017; Quick & Stephenson, 2008; van Pettergem et al., 2015). Alternativ,

acest rezultat ar putea reflecta o particularitate a eșantionului. Media grijilor perfecționiste în acest eșantion de copii a fost $m_{T1} = 2.6$ și $m_{T2} = 2.1$, care se află la limita inferioară a spectrului. Astfel, acest eșantion este în general reprezentativ pentru copiii cu niveluri mai scăzute de perfecționism. Studiile viitoare ar trebui să exploreze mai în detaliu diferențele individuale în răspunsul copiilor la perfecționismul părinților. De asemenea, recunoscând limitările eșantionului studiului, replicarea cu o putere statistică adecvată este esențială pentru a informa concluzii definitive.

Conform așteptărilor, sprijinul pentru autonomie a prezis negativ grijile perfecționiste ale copiilor ($\beta = -0.70$, $p = .010$). Rezultatul prezent sugerează că sprijinul parental pentru autonomie contribuie la scăderi relative ale **grijilor perfecționiste ale copiilor**. În conformitate cu teorii precedente (Flett et al., 2002) și cu cercetările asupra adolescenților (Damian et al., 2022), acest rezultat subliniază importanța sprijinului pentru autonomie ca factor de protecție în dezvoltarea grijilor perfecționiste.

În plus, a apărut un efect indirect al grijilor perfecționiste ale părinților asupra grijilor perfecționiste ale copiilor prin sprijinul autonomiei ($\beta = 0.38$, 95% CI [0.03, 0.67]), indicând un efect de mediere al sprijinului autonomiei între grijile perfecționiste ale părinților și ale copiilor, dar replicarea cu putere adecvată este critică. Există o legătură pozitivă indirectă semnificativă între grijile perfecționiste ale părinților și grijile perfecționiste ale copiilor prin sprijinul autonomiei ($\beta = 0.380$, $p = 0.034$, 95% CI [0.03, 0.67]), concurent cu o legătură negativă directă între grijile perfecționiste ale părinților și grijile perfecționiste ale copiilor ($\beta = -0.544$, $p < 0.001$, 99% CI [-0.93, -0.16]), cu un efect total nesemnificativ ($\beta = -0.164$, $p = 0.535$, 95% CI [-0.68, 0.27]). Acest lucru indică un **efect de suprimare**. Efectul de suprimare indică faptul că **grijile perfecționiste ale părinților** au două contribuții opuse la grijile perfecționiste ale copiilor: o contribuție **directă** la nivel de suprafață prin **scăderea relativă a grijilor perfecționiste** și o contribuție indirectă ascunsă prin **creșterea relativă a grijilor**

perfecționiste ale copiilor prin reducerea sprijinului pentru autonomie. Acest efect de mascare subliniază importanța analizei mecanismelor de mediere - fără aceasta, am putea trece cu vederea rolul semnificativ al sprijinului parental pentru autonomie. Atunci când copiii se confruntă cu **un sprijin al autonomiei scăzut**, aceștia se pot simți mai presăși să fie perfecți, pot adopta comportamente perfecționiste și pot deveni mai preocupați de evitarea greșelilor. Părinții se pot confrunța cu dificultăți în special atunci când copiii lor acționează în moduri care intră în conflict cu atitudinile și așteptările lor perfecționiste, manifestând apreciere condiționată (Curran et al., 2020). În mod alternativ, părinții care nu se luptă ei înșiși cu preocupări perfecționiste, își pot face mai puține griji cu privire la presiunile prescrise de societate și pot promova cu mai multă ușurință autonomia copiilor lor. La rândul lor, copiii cu părinți care sprijină autonomia pot avea mai puține griji perfecționiste. Acest lucru este în concordanță cu rezultatele lui Damian et al. (2022) care leagă nivelurile mai ridicate ale suportului pentru autonomie perceput de adolescenți cu traiectorii perfecționism prescris social scăzut de-a lungul timpului.

În continuare, vom explora mai în profunzime dacă părinți care sprijină autonomia contribuie la mai puține preocupări perfecționiste în viața de zi cu zi a copiilor.

3.4.2.2. Examinarea multinivel a dinamicii zilnice a perfecționismului în raport cu sprijinul pentru autonomie

Am analizat rapoartele zilnice 184 de la diadele 24 părinte-copil *two-level random intercept fixed slope modelling* în Mplus 8.1. (Muthén & Muthén, 1998-2018).

După cum era de așteptat, **sprijinul parental pentru autonomie raportat de diade** a fost asociat cu **mai puține preocupări perfecționiste zilnice pentru copil** ($\beta = -0.173$, $SE = 0.075$, $p = .021$, 95% CI $[-0.320, -0.026]$). Mai precis, pentru diadele în care părinții sprijină mai mult autonomia, copiii raportează mai puține preocupări perfecționiste zilnice față de

diadele în care părinții sprijină mai puțin autonomia. În familiile în care părinții promovează autonomia, copiii pot percepe greșelile ca oportunități de învățare, mai degrabă decât ca amenințări la adresa valorii de sine, atenuând astfel preocupările lor perfecționiste.

În plus, grijile perfecționiste au arătat o variabilitate zilnică ridicată (95.5% variație în raportarea zilnică la nivel de copil), ceea ce sugerează că acesta funcționează ca o stare dinamică, sensibilă la contextele zilnice, cu părinți care sprijină autonomia, atenuând preocupările zilnice. Nu am găsit o contribuție semnificativă a sprijinului pentru autonomie la **standardele perfecționiste** ale copiilor. În plus, modelul de variație al standardelor perfecționiste sugerează variabilitatea atât în cadrul diadelor, cât și între diade, dar prezintă semnificativ mai multă stabilitate decât grijile perfecționiste. Diferențele de variabilitate pentru cele două dimensiuni distincte sunt ecoul rezultatului anterior, în care standardele perfecționiste au fost mai stabile pe parcursul anului de colectare, în timp ce grijile perfecționiste au fost semnificativ mai puțin stabile.

Acest studiu promovează înțelegerea perfecționismului un construct multidimensional și dinamic. Grijile perfecționiste par să funcționeze ca stări fluide, sensibile la context, moderate de sprijinul autonomiei, în timp ce aspirațiile au tendințe mai stabile, mai puțin legate de contextul zilnic. Având în vedere variabilitatea semnificativă în cadrul subiecților prezenți atât în grijile perfecționiste, cât și în standardele perfecționiste, este important să se exploreze contextele zilnice relevante care ar putea juca un rol în această variabilitate.

3.4.2.3. O investigație calitativă mixtă a perfecționismului în copilăria mijlocie

Obiectivul principal al părții calitative a studiului a fost de a completa datele cantitative și de a investiga perfecționismul la copii în contextul cotidian de la școală și de acasă, prin identificarea temelor legate de dezvoltarea perfecționismului și a manifestărilor în discursurile copiilor și părinților atunci când discută despre ziua lor.

Analiza tematică a jurnalelor zilnice ale copiilor și a rezumatului săptămânal al părinților a evidențiat o interacțiune complexă a perfecționismului cu experiențele școlare zilnice, care se manifestă în mai multe dimensiuni. În general, copiii și-au descris ziua mai mult factual, discutând activitățile școlare, precum și evenimentele speciale, cu mai puține detalii. Totuși, având în vedere dinamica acestei perioade de dezvoltare, copiii s-au diferențiat la nivelul abilităților de autorefecție (de exemplu, "M-a durut capul toată ziua, nu știu de ce." versus "Astăzi, la școală, am fost FURIOS, nu știu de ce, dar săptămâna aceasta am avut multe teme și m-am enervat"). Cu toate acestea, autodescrierile și reflecțiile abstracte au fost adesea prezente în discutarea valențelor experiențelor lor. Acest lucru este în concordanță cu studiile care observă că, între 9 și 11 ani, copiii încep să se concentreze pe autocunoașterea psihologică și cresc în complexitatea și integrarea experiențelor lor de viață în conceptul lor de sine (Ross et al., 2025).

Chiar dacă întrebarea deschisă se referă la întreaga lor zi, toți copiii s-au concentrat pe activitățile lor școlare atunci când au discutat despre aceasta, cu foarte puține relatări despre activitățile de acasă. Acest lucru evidențiază impactul pe care îl au experiențele școlare asupra copiilor.

Evaluări centrate pe performanță versus evaluări centrate pe învățare

Analiza tematică a evidențiat două narațiuni contrastante, dar coexistente: concentrarea copiilor asupra performanței versus concentrarea copiilor asupra învățării.

Centrarea pe performanță a dominat relatările copiilor, cu referiri frecvente la note, clasamente și comparații sociale cu colegii în ceea ce privește performanța (de exemplu, "Astăzi am primit trei note de 10, am ajutat doi colegi, iar un alt coleg a primit un 5 pentru nimic"). Acest accent pus pe comparații și evaluare sugerează o dezvoltare de sine foarte atentă la validarea externă, consolidând rolul realizărilor școlare în modelarea valorii de sine. În plus, accentul pus de copii pe note și competiție indică o dependență de generalizări cu privire la

abilitățile lor bazate pe experiențe repetate, potențial încurajate de "gândirea totul sau nimic", care poate fi tipică în această perioadă de dezvoltare (Vecchione & Marescano, 2023). Acest lucru poate contribui la un concept de sine rigid, în care greșelile și imperfecțiunile sunt văzute mai degrabă ca amenințări decât ca oportunități de învățare. În plus, au existat asocieri consecvente ale perfecționismului cu contextele evaluative din cadrul zilelor de școală. Mai precis, testele, concursurile, obținerea de note bune și feedback-ul axat pe performanță au fost asociate cu tendințele perfecționiste zilnice ale copiilor. Aceste constatări sugerează că structura externă a școlii poate acționa ca un mecanism de consolidare a comparației sociale și a standardelor rigide care se transformă în comportamente perfecționiste, în special în sistemele care pun accentul pe evaluare în detrimentul dezvoltării personale. Cu toate acestea, aceste constatări ar trebui interpretate cu prudență, având în vedere dimensiunea redusă a eșantionului.

În mod contrar, evaluările axate pe învățare, deși mai puțin frecvente, au fost încă un model recurent în discursul copiilor. Descrierile au fost de obicei pozitive și entuziaste, demonstrând motivație intrinsecă pentru învățare și plăcere. Acest aspect poate demonstra o flexibilitate cognitivă sănătoasă între străduința pentru excelență (Gaudreau et al., 2019) și plăcerea de a învăța. Alternativ, poate indica faptul că copiii pot interioriza standarde excesiv de ridicate chiar și în contextul motivațiilor intrinseci pentru învățare și al atitudinilor pozitive față de munca școlară. Studiile privind supradotarea și perfecționismul ne pot oferi o perspectivă în acest sens. Mai precis, o serie de studii calitative indică faptul că copiii supradotați observă că așteptările celorlalți cresc pe măsură ce demonstrează performanțe ridicate, ceea ce, împreună cu experiențele timpurii de succes, consolidează convingerea că este necesar să se mențină o performanță și un interes ridicat pentru validare și autoapreciere (Speirs Neumeister et al., 2004; 2008; 2009). Astfel, în concordanță cu experiențele copiilor supradotați, elevii foarte motivați și implicați, care manifestă plăcere în învățare, pot experimenta reacții de recompensare a performanței și așteptări externe sporite. În timp, ei pot

dezvolta standarde perfecționiste și un concept de sine bazat pe performanță (Stornelli et al., 2009).

Reactivitatea la greșeli și la presiunile școlare

Unii copii au fost preocupați de monitorizarea greșelilor și și-au exprimat anxietate în legătură cu greșelile sau notele slabe. Părinții au remarcat, de asemenea, îngrijorarea și preocuparea copiilor, chiar și în situațiile în care copiii au exprimat plângeri somatice inexplicabile. Acest lucru se aliniază cu cercetările privind emoțiile conștiente de sine în copilăria mijlocie și târzie (Harter et al., 2012; Crone et al., 2022; 2024), unde rușinea și vina devin mai proeminente pe măsură ce copiii dezvoltă conștientizarea metacognitivă a propriilor deficiențe. În plus, monitorizarea observată ar putea fi explicată prin progrese în metacogniție pentru unii dintre copii (Mazancieux et al., 2020) care îi determină să fie mai conștienți de deficiențele lor. În general, descrierile copiilor pot reprezenta o expresie a modului în care progresele normative în abilitățile cognitive și socio-emoționale pregătesc un teren fertil pentru contextele de presiune pentru a stimula grijile perfecționiste la copii.

În plus, pare să existe o legătură între perfecționism, așteptări academice ridicate cu privire la activitatea școlară evaluativă (de exemplu, teste, teme) și copiii care se confruntă cu un stres crescut. Părinții și-au exprimat, de asemenea, îngrijorarea cu privire la nivelurile de stres ale copiilor lor, sugerând că oboseala legată de școală este experimentată la nivel familial, atât copiii, cât și îngrijitorii împărtășind povara așteptărilor academice ridicate.

Atât accentul copleșitor, cât și stresul considerabil pe care copiii îl descriu în legătură cu performanța și munca școlară pot reflecta sistemul școlar românesc actual, marcat de disparități, cum ar fi presiunea imensă asupra copiilor de a performa, în special în școlile din orașe și școlile STEM (pentru care acest eșantion este reprezentativ), în același timp cu un deficit sever în școlile rurale și vocaționale. Concentrându-ne pe partea de presiune a sistemului școlar, copiii sunt adesea împinși să participe la concursuri precum Comper (menționat de

copiii din eșantion), deși acestea nu sunt obligatorii, și se confruntă, de asemenea, cu evaluări naționale obligatorii în clasele a 2-a și a 4-a, care sunt menite să fie formative, dar care îi forțează adesea pe copii să încerce să obțină note mari mai degrabă decât să se concentreze pe învățare. Sistemul este foarte axat pe performanță, notele și evaluările constante fiind în centrul activității școlare. Având în vedere acest mediu școlar, concentrarea copiilor asupra performanței și preocuparea pentru greșeli poate fi o adaptare pentru a supraviețui din punct de vedere academic într-un context școlar neiertător.

Rolul relațiilor cu colegii și profesorii

Narațiunile copiilor au subliniat rolul esențial al profesorilor și al colegilor în viața lor de zi cu zi și în perfecționism, în conformitate cu teoriile anterioare (Flett et al., 2002; Stoeber et al., 2016). În conformitate cu Domocus et al. (2018), sprijinul profesorului pare să îi ajute pe copii să vadă contextele de performanță ca fiind mai puțin amenințătoare (de exemplu, *Astăzi am participat și eu la un concurs și chiar dacă nu m-am descurcat foarte bine, profesorul a fost mulțumit că măcar am participat*). În paralel cu temele legate de concentrarea pe performanță, unii profesori par să fie concentrați pe performanță și preocupați de greșeli, după cum sugerează unele dintre feedback-urile discutate în descrierile părinților (de exemplu, *Ea - copilul - a fost lăudată de profesor pentru că s-a descurcat foarte bine la testul Comper*). În plus, feedback-ul orientat spre performanță din partea profesorilor a fost asociat pozitiv cu perfecționismul copiilor. Acest lucru se aliniază cu Daumiller et al. (2023), sugerând că școlile care pun accentul pe performanță vor promova predarea bazată pe performanță, ceea ce îi face pe copii susceptibili la perfecționism.

Dincolo de activitatea școlară, copiii au discutat frecvent și despre jocurile cu colegii de clasă, despre jocurile din timpul pauzelor și despre petrecerea timpului cu prietenii lor la școală (de exemplu, *"Am jucat volei și ne-am distrat."*). Atunci când au descris aceste activități, ei au descris de cele mai multe ori plăcerea, distracția sau bucuria lor în legătură cu anumite

jocuri. Se pare că relațiile între colegi aduc în principal o notă pozitivă experienței școlare. Se poate spune că acestea ar putea fi o sursă de reziliență atunci când se confruntă cu contexte academice dificile (Luthar et al., 2020; Rueger, 2010; Shin & Ryan, 2014). Cu toate acestea, comparația socială în această perioadă de dezvoltare este în creștere, astfel încât colegii pot deveni, de asemenea, o sursă de presiune și epuizare (Madigan & Curran, 2021).

3.4.2.4. Limitări și direcții viitoare

În ciuda contribuțiilor sale, acest studiu are mai multe limitări. Dimensiunea eșantionului a fost mică, limitând generalizabilitatea. Copiilor le-a fost dificil să completeze în fiecare zi jurnalul. Atât copiii, cât și părinții au avut tendința de a renunța mai aproape de sfârșitul colectării, ultimul weekend de colectare fiind finalizat de doar trei diade. Sfârșitul săptămânii s-a dovedit a fi deosebit de dificil pentru completare. Astfel, studiile viitoare ar trebui să ia în considerare posibilitatea de a include doar zilele săptămânii sau de a viza weekendurile separat. În cele din urmă, cercetările viitoare ar putea fi interesate de extinderea intervalelor de măsurare și de includerea măsurătorilor săptămânale pe tot parcursul anului în această explorare. Datele lipsă au fost, de asemenea, substanțiale, unii copii având zile lipsă, unii părinți completând doar o singură colectare. De asemenea, unele elemente s-au dovedit a fi prea dificile pentru copii, chiar dacă au fost testate anterior. În special, itemii dublu negativi au fost mai dificili, ceea ce a dus la eliminarea lor din toate analizele.

O altă limită se referă la restricțiile unui proiect de tip *daily diary* cu copii, care este foarte solicitant pentru participanți. Este de înțeles că mulți copii nu au intrat prea mult în detalii în întrebările lor deschise, întrebarea privind feedback-ul fiind adesea ignorată. Cu toate acestea, răspunsurile lor au fost totuși informative. Rapoartele și jurnalele părinților au fost fundamentale în completarea informațiilor. Astfel, studiile viitoare ar trebui, probabil, să includă și jurnale zilnice pentru părinți. În continuare, designul jurnalului zilnic a forțat limitări pentru a reduce povara participanților și pentru a se adapta la vârsta copiilor. Astfel, lista de

verificare zilnică a perfecționismului a marcat prezența sau absența fiecărui comportament descris pentru copii, iar scorul pentru eforturile și grijile perfecționiste zilnice a reprezentat un scor total, limitat de numărul de elemente care au fost, de asemenea, reduse. De asemenea, am inclus întrebările deschise doar la sfârșitul fiecărui jurnal zilnic, ceea ce ar fi putut provoca un efect de *prompting* pentru copii să discute despre ziua lor de școală, mai degrabă decât despre ziua lor de acasă. În plus, ne-am concentrat doar asupra perspectivelor părinților și copiilor, dar cercetările viitoare ar trebui să includă și datele raportate de profesori pentru a triangula constatările privind contextul școlar și pentru a extinde explorarea calitativă de față. Acest rezultat este reprezentativ pentru contextul școlar românesc și pentru specificul eșantionului prezent, care nu a fost selectat pe baza nivelurilor de perfecționism. Studiile viitoare ar putea fi interesate de explorarea experiențelor subiective ale copiilor în viața lor de zi cu zi pe un eșantion cu niveluri ridicate de perfecționism.

3.4.3. Concluzie

Acest studiu promovează înțelegerea perfecționismului ca un construct dinamic și multidimensional în copilăria mijlocie. Acesta evidențiază rolul esențial al sprijinului pentru autonomie în atenuarea grijilor perfecționiste, consolidând în același timp stabilitatea relativă a standardelor perfecționiste. Contextul școlar pare să fie un factor-cheie al fluctuațiilor zilnice ale grijilor perfecționiste, sugerând că intervențiile specifice în mediile educaționale pot fi deosebit de eficiente. Cercetările viitoare ar trebui să continue să rafineze modelele teoretice ale perfecționismului în copilărie și să exploreze intervenții practice pentru a sprijini bunăstarea copiilor atât în mediul familial, cât și în cel școlar.

IV. CAPITOLUL IV. DISCUȚII GENERALE ȘI CONCLUZII

IV.1. Contribuții teoretice

Tabel 1

Sumarizarea contribuțiilor teoretice

Secțiunea tezei	Principalele constatări și contribuții/avansuri teoretice
Introducere O parte din secțiunea 1.3.4. se reflectă: Domocus, I. M., Damian, L. E., & Benga, O. (2020). Teacher's Role in the Development of Children's Perfectionism. <i>Perspectives on Early Childhood Psychology and Education</i>, 4(2), 217-236. PACE UNIVERSITY PRESS, [S.I.]. ISBN: 978-1-935625-44-5	• Această teză explorează factorii de risc și de protecție din cadrul contextelor familiale și școlare în legătură cu dezvoltarea perfecționismului, cu accent pe copilăria mijlocie și adolescență, subliniind potențialele surse de protecție împotriva dezvoltării perfecționismului. Mai precis, această teză investighează relațiile longitudinale dinamice dintre acceptarea familială percepută, calitatea relației părinte-adolescent, sprijinul parental pentru autonomie, contextul zilnic al școlii și perfecționismul în adolescență și în copilăria mijlocie și târzie. Prin integrarea perspectivelor teoretice și a dovezilor empirice, prezenta teză contribuie la o înțelegere mai profundă a dezvoltării perfecționismului într-un cadru relațional de interdependență și reciprocitate (Rasmussen & Troilo, 2016), vizând apariția și dezvoltarea perfecționismului. • Construirea unei analize critice a considerațiilor normative de dezvoltare pentru dezvoltarea perfecționismului • Construirea unei revizuii sistematice și a unei analize critice a rolului profesorilor în dezvoltarea perfecționismului la copii; • Construirea unui model integrativ extins pentru dezvoltarea perfecționismului
Studiul 1 Domocus, I. M., Damian, L. E., & Benga, O. (2022). Perfectionism shapes the way adolescents perceive family acceptance over time. <i>Journal of Social and Personal Relationships</i>, 39(5), 1369-1389. DOI: https://doi.org/10.1177/02654075211056563.	• Rezultatele noastre contribuie la progresul în înțelegerea rolului perfecționismului adolescenților în acceptarea percepută din partea familiei lor de-a lungul timpului. Acestea sugerează că adolescenții cu perfecționism pot presupune acceptare condiționată, aducând sprijin modelului de deconectare socială a perfecționismului (PSDM; Hewitt et al., 2017). Mai precis, adolescenții par să perceapă o acceptare mai mare din partea întregii lor familii de-a lungul timpului, dacă se străduiesc să atingă perfecțiunea. În contrast, rezultatele noastre sugerează că grijile perfecționiste ale adolescenților sunt legate de precepția unei acceptări familiale mai scăzute în timp, sugerând că adolescenții care sunt preocupați de imperfecțiune, mai îngrijorați

	și mai îndoielnici, se pot simți mai puțin acceptați. Acest lucru susține PSDM (Hewitt et al., 2017) subliniind faptul că adolescenții care sunt mai preocupați de perfecțiune pot fi hipersensibili la respingere și se simt mai puțin acceptați sau chiar își sabotează acceptarea prin comportamente care împiedică capacitatea părinților lor de a-și exprima acceptarea - astfel, perpetuând deconectarea socială în cadrul familiei. • În plus, studiul susține distincția dintre standardele și grijile perfecționiste, sugerând că standardele perfecționiste pot răspunde pozitiv la acceptarea condiționată, iar grijile perfecționiste pot împiedica relația cu familia adolescenților, percepend mai puțină acceptare din partea acestora.
Studiul 2 Bunea, I. M., Damian, L. E., & Benga, O. (accepted, 2025). Perfectionism's role in shaping adolescents' perception of support from friends. <i>Studia Universitatis Babes-Bolyai-Psychologia-Paedagogia</i>	• Această cercetare avansează constatările anterioare din Studiul 1, prin observarea rolului perfecționismului în percepția sprijinului din partea prietenilor în timp. Rezultatele noastre arată că grijile perfecționiste ale adolescenților au fost legate de scăderea în timp a sprijinului perceput de la prieteni, subliniind continuarea deconectării sociale în afara relațiilor de familie, la prietenii. • Acest rezultat avansează cercetarea privind modelul de deconectare socială pentru perfecționism (Hewitt et al., 2017), subliniind impactul pe care îl poate avea asupra împiedicării percepțiilor de a fi susținut și îngrijit în prietenii adolescenților. • În plus, studiul susține distincția dintre standardele perfecționiste și preocupările legate de impactul asupra prietenilor.
Studiul 3 Bunea, I. M., Damian, L. E., & Benga, O. (under revision for invited resubmission). Perfectionism and relationship quality in parent-adolescent dyads. <i>European Journal of Personality</i>	Contribuția calității relațiilor percepute la perfecționism: • Rezultatele noastre sugerează că calitatea relației percepute de adolescenți cu mamele lor contribuie la scăderea preocupărilor lor perfecționiste, dar nu și a standardelor perfecționiste ale adolescenților, subliniind atât importanța relației mamă-adolescent pentru dezvoltarea perfecționismului, cât și importanța investigării căilor separate de dezvoltare pentru standardele perfecționiste față de grijile perfecționiste. Acest rezultat contribuie la progresele teoretice în teoriile care discută dezvoltarea perfecționismului (Hewitt et al., 2017). În cadrul diadelor a existat o asociere între o calitate mai ridicată a relațiilor percepute și familiile cu perfecționism mai scăzut.

	• La împărțirea grijilor perfecționiste în componentele sale mai granulare, calitatea relației percepute de adolescenți a contribuit la perfecționismul prescris social al adolescenților, subliniind semnificația unică a perfecționismului prescris social în relații, așa cum a fost teoretizat în Flett et al. (2022). • De asemenea, o contribuție majoră la teoria și cercetarea perfecționismului este reflectată în rezultatul că calitatea relației percepute de adolescenți cu mama și tatăl lor a contribuit la scăderi ulterioare în eforturile perfecționiste ale părinților, sugerând că atunci când adolescenții se simt mai în siguranță în relația cu mama și tatăl lor, părinții lor își pot reduce nevoia de perfecțiune. Acesta reprezintă primul studiu care investighează și descoperă că și copiii pot avea un impact asupra perfecționismului părinților. De asemenea, un nou rezultat semnificativ reprezintă rolul calității relațiilor percepute de părinți în prezicerea scăderilor semnificative ulterioare ale preocupărilor părinților cu privire la greșeli și îndoieli cu privire la acțiuni, sugerând că o calitate mai bună a relațiilor cu adolescenții lor îi scutește pe părinți de preocupările legate de greșeli și imperfecțiune. Contribuțiile perfecționismului la percepția calității relațiilor: • Rezultatele au indicat, de asemenea, că standardele perfecționiste ale părinților au contribuit la percepția adolescenților asupra calității relației cu tatăl. Având în vedere că majoritatea membrilor eșantionului sunt mame, standardele perfecționiste ale unei mame în cadrul familiei pot contribui la modul în care adolescentul vede și evaluează calitatea relației sale cu tatăl. Astfel, perfecționismul unei persoane poate contribui negativ la relația din cadrul familiei, după cum sugerează PSDM (Hewitt et al., 2017). • Din cunoștințele noastre, acesta reprezintă primul studiu care încearcă o explorare longitudinală a relației dinamice dintre perfecționism și calitatea/securitatea relației folosind un design longitudinal actor-partener, care a luat în considerare atât perspectiva adolescenților, cât și pe cea a părinților pentru diferite căi de dezvoltare a perfecționismului.
Studiu 4 Captarea perfecționismului în viața de zi cu zi a copiilor de vârstă școlară: O explorare a	Susținerea autonomiei parentale și perfecționismul: • Standardele perfecționiste ale părinților au fost direct asociate cu standardele perfecționiste mai scăzute ale copiilor, susținând o ipoteză de reactanță opozițională (van Petegem et al., 2015). Grijile perfecționiste ale părinților au fost, de asemenea, asociate direct cu griji perfecționiste mai scăzute la copii. Cu toate

factorilor de risc și de protecție (manuscris în pregătire)	acestea, ei au contribuit indirect la creșterea acestor preocupări prin reducerea sprijinului pentru autonomie. Acest lucru sugerează că, deși grijile perfecționiste ale părinților pot aprinde uneori reactivitatea la copii (Brauer, 2017; Quick & Stephenson, 2008), impactul dăunător al sprijinului scăzut al autonomiei din partea părinților perfecționiști depășește orice beneficii potențiale, contribuind în cele din urmă la creșterea grijilor perfecționiste la copii. În contrast, grijile perfecționiste nu au prezentat efecte semnificative , sugerând căi diferite pentru dezvoltarea dimensiunilor perfecționiste în concordanță cu literatura de specialitate (Flett et al., 2017; Smith et al., 2022). ● În plus, sprijinul pentru autonomie parentală a fost asociat negativ cu grijile perfecționiste zilnice, sugerând că copiii cu părinți care sprijină mai mult autonomia au prezentat mai puține preocupări perfecționiste zilnice în comparație cu cei cu părinți care sprijină mai puțin autonomia, în conformitate cu rezultatele anterioare. Variabilitatea perfecționismului în copilăria mijlocie ● Studiul a identificat o variabilitate semnificativă în cadrul subiectului atât în ceea ce privește preocupările și eforturile perfecționiste zilnice, indicând importanța explorării contextelor zilnice relevante care contribuie la aceste fluctuații. ● Abordarea mixtă a metodelor utilizată în acest studiu a permis o investigație mai profundă a experiențelor trăite de copii și a modului în care perfecționismul se manifestă în viața lor de zi cu zi. În mod specific, relațiile copiilor au evidențiat un context școlar care încurajează adesea motivațiile bazate pe performanță, axate pe note, teste, concursuri, legate de standardele perfecționiste și grijile perfecționiste ale copiilor.
---	--

IV.2. Contribuții metodologice

O contribuție metodologică importantă la acest domeniu este utilizarea modelelor longitudinale în toate studiile. Există puține studii care investighează perfecționismul la copii și adolescenți folosind modele longitudinale și chiar mai puțin făcând acest lucru în copilăria mijlocie (de exemplu, Hong et al., 2017). În plus, studiile 3 și 4 au inclus mai multe puncte de timp și un nou design de jurnal longitudinal intensiv zilnic (Studiul 4), permițând o explorare mai detaliată a schimbărilor perfecționismului copiilor și adolescenților de-a lungul timpului.

O altă contribuție este adusă de investigarea relațiilor reciproce în cadrul modelelor (studiile 1,2,3), permițând o investigare mai cuprinzătoare a dinamicii dintre factorii relaționali percepuți și perfecționismul adolescenților. În mod important, cel de-al treilea studiu este, după cunoștințele noastre, primul care explorează dezvoltarea perfecționismului în raport cu calitatea relației părinte-adolescent într-un model de interdependență *dyadic longitudinal actor-partener* (L-APIM). Această analiză ne-a permis să luăm în considerare interdependența diadică și să explorăm relațiile reciproce, descoperind potențiale contribuții ale copiilor la perfecționismul parental neexplorate anterior, precum și aducând sprijin afirmațiilor teoretice privind rolul calității relației pentru dezvoltarea perfecționismului (Hewitt et al., 2017) și reciprocității în interiorul relației părinte-copil/adolescent (Rasmussen & Troilo, 2016). În plus, ultimul studiu a explorat la rândul său date diadice.

Ca obiectiv secundar, pentru o înțelegere mai cuprinzătoare a dinamicii perfecționismului și a experienței subiective de zi cu zi a copiilor în contextul copilăriei mijlocii, în studiul 4, am analizat mai atent variabilitatea perfecționismului pe termen lung cât și variabilitatea raportărilor zilnice ale copiilor privind perfecționismul, capturând o perspectivă nouă asupra perfecționismului în viața de zi cu zi a copiilor.

Adițional, abordarea mixtă a metodelor care încorporează analize calitative a permis o scufundare mai profundă în experiențele trăite de copii în viața lor de zi cu zi care ar putea

explica această variabilitate zilnică. De asemenea, această explorare a evidențiat numeroase moduri potențiale în care contextele cotidiene pot contribui la preocupări perfecționiste la copii, care pot informa investigații viitoare.

Alte contribuții metodologice constă în evaluarea proprietăților psihometrice, a analizelor factoriale și a invarianței de măsurare pentru perfecționism, acceptarea familială percepută și calitatea relațiilor percepute în studiile 1 și 3. Modelul bifactorial al perfecționismului (aspirații perfecționiste vs. preocupări perfecționiste) a fost confirmat pe două eșantioane independente de adolescenți de liceu (14-19 ani), și un eșantion care include adolescenți mai tineri (10-18 ani). Toate scalele utilizate pentru perfecționism au prezentat o consistență internă bună (Cronbach Alphas peste .70) și invarianță de măsurare, consolidând validitatea F-MPS (Frost et al., 1990), CAPS (Flett et al., 2016) și MPS-short form (Hewitt et al., 2008). De asemenea, invarianța de măsurare pentru măsura bifactorială a perfecționismului a fost excelentă la adolescenți, precum și la părinții lor, sugerând echivalența psihometrică a constructelor de-a lungul timpului. În plus, am efectuat aceste analize pentru a determina acceptarea familială percepută și calitatea relațiilor percepute, obținând o consistență psihometrică bună și echivalență între valuri. Pentru ambele măsuri, un model care separă acceptarea mamei și a tatălui / calitatea relației a fost o potrivire mai bună pentru date, marcând importanța abordării distincte a factorilor parentali între mamă și tată.

IV.3. Recomandări și implicații practice

În ceea ce privește implicațiile practice ale studiului nostru, teza de față atrage atenția asupra mai multor aspecte importante care trebuie luate în considerare pentru dezvoltarea perfecționismului, evaluarea sa timpurie, prevenție și intervenție.

În primul rând, eforturile de cercetare privind evaluarea, prevenirea și intervenția în ceea ce privește perfecționismul ar trebui să fie adaptate progreselor cognitive și socio-emoționale pe care copiii și adolescenții le experimentează pe măsură ce trec prin etapele

normative de dezvoltare. Ar trebui dezvoltate practici de screening pentru a identifica copiii care prezintă trăsături perfecționiste timpurii, în copilăria mijlocie, în special în familiile în care părinții prezintă perfecționism, în care se pune accentul pe realizări înalte sau în care calitatea relațiilor și sprijinul pentru autonomie sunt scăzute.

În al doilea rând, studiile noastre sugerează că intervențiile eficiente ar trebui să includă componente care să abordeze modelele de interacțiune familială, dinamica profesor-copil și influențele colegilor. Facilitarea comunicării deschise, a încrederii, a sentimentului de apartenență, a autonomiei și a așteptărilor realiste în cadrul acestor relații poate contribui la protejarea împotriva presiunilor perfecționiste. Programele de prevenire bazate pe familie ar putea oferi sprijin îngrijitorilor care pot consolida neintenționat standardele rigide sau acceptarea condiționată și care se luptă cu sprijinirea autonomiei copiilor lor sau cu asigurarea unei relații părinte-copil sigure și calitative. De asemenea, intervențiile ar putea fi extinse pentru a include ateliere pentru părinți, formarea profesorilor și practici la nivelul întregii școli care promovează stabilirea de obiective realiste, învățarea prin colaborare și concentrarea pe proces, mai degrabă decât pe performanță. Expresiile perfecționiste ale copiilor par să fluctueze în funcție de cerințele situaționale, ceea ce înseamnă că încorporarea unor strategii care să îi ajute pe copii să își recunoască și să își regleze răspunsurile în diverse contexte ar putea fi utile. Intervențiile ar trebui să contribuie la reducerea presiunilor externe, dar și să echipeze copiii pentru a rezista internalizării standardelor nerealiste și să promoveze mai multă flexibilitate reziliență a copiilor la presiunile externe.

IV.4. Limitări și cercetări viitoare

Cu toate acestea, teza actuală are câteva limitări, dincolo de cele discutate pe larg pentru fiecare studiu, care trebuie luate în considerare. În plus, studiile noastre s-au concentrat asupra fenomenelor de dezvoltare care apar în mod natural și au explorat modele emergente în cadrul modelelor corelaționale longitudinale, limitând orice afirmații de cauzalitate. Studiile viitoare

ar trebui să exploreze în continuare aceste relații în cadrul intervențiilor experimentale sau longitudinale pentru a identifica mecanismele de reducere a tendințelor perfecționiste la copii.

O altă limitare notabilă este dezechilibrul de gen în participarea părinților: toate studiile care au implicat date raportate de părinți au avut o majoritate covârșitoare de respondenți mamă, tații fiind semnificativ subreprezențați. Acest dezechilibru limitează generalizabilitatea constatărilor și poate ascunde diferențele potențiale în perspectivele parentale sau contribuțiile la tendințele perfecționiste ale copiilor. Cercetările viitoare ar trebui să se străduiască să includă o reprezentare mai echilibrată a taților și a altor îngrijitori, captând astfel un spectru mai larg de dinamici familiale și practici de socializare relevante pentru dezvoltarea perfecționismului.

IV.5. Observații finale

În concluzie, prezenta teză contribuie la progrese teoretice, empirice și metodologice semnificative, care ne ajută să înțelegem mai bine modul în care contextul relațional modelează dezvoltarea perfecționismului în copilăria mijlocie și adolescență și modul în care perfecționismul copiilor/adolescenților modelează ulterior percepțiile asupra relațiilor.

Pe de o parte, rezultatele tezei subliniază faptul că perfecționismul contribuie la deconectare socială (Hewitt et al., 2017) și consolidează perfecționismul ca potențial factor de risc pentru relațiile interpersonale.

Pe de altă parte, rezultatele noastre sugerează că percepția calității relației îngrijitor-copil în cadrul relației părinte-adolescent poate reprezenta un factor de protecție împotriva dezvoltării și menținerii grijilor perfecționiste la adolescenți. În plus, teza evidențiază o relație reciprocă între părinte și copil, în care părinții pot fi, de asemenea, afectați de copiii lor. Această teză contribuie la înțelegerea perfecționismului ca un construct dinamic și multidimensional în copilăria mijlocie și adolescență, subliniind mai întâi sensibilitatea sa la contextele relaționale, dar și la contextul școlar, care pare a fi un potențial motor al fluctuațiilor zilnice în grijile perfecționiste.

1. CAPITOLUL V. BIBLIOGRAFIE

- Abdollahi, A., Hosseinian, S., Beh-Pajoooh, A., & Carlbring, P. (2017). Self-concealment mediates the relationship between perfectionism and attitudes toward seeking psychological help among adolescents. *Psychological Reports, 120*(6), 1019–1036.
- Affrunti, N. W., & Woodruff-Borden, J. (2014). Perfectionism in pediatric anxiety and depressive disorders. *Clinical child and family psychology review, 17*, 299–317.
- Affrunti, N. W., Gramszlo, C., & Woodruff-Borden, J. (2016). Executive function moderates the association between fearful temperament and dimensions of perfectionism. *Personality and Individual Differences, 89*, 117-122.
- Aktar, E., Majdandžić, M., de Vente, W., & Bögels, S. M. (2013). The interplay between expressed parental anxiety and infant behavioural inhibition predicts infant avoidance in a social referencing paradigm. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 54*(2), 144-156.
- Allen, J. P. (2024). Rethinking peer influence and risk taking: A strengths-based approach to adolescence in a new era. *Development and psychopathology, 36*(5), 2244-2255.
- Andretta, J. R., McKay, M. T., Harvey, S. A., & Perry, J. L. (2017). Inventory of parent and peer attachment—revised scores in adolescents: A psychometric and person-oriented study. *Family relations, 66*(3), 527–540.
- Appleton, P. R., Hall, H. K., & Hill, A. P. (2010). Family patterns of perfectionism: An examination of elite junior athletes and their parents. *Psychology of Sport and Exercise, 11*, 363-371.
- Aunola, K., Viljaranta, J., & Tolvanen, A. (2017). Does daily distress make parents prone to using psychologically controlling parenting?. *International Journal of Behavioral Development, 41*(3), 405-414.
- Barber, B. K., & Harmon, E. L. (2002). *Violating the self: Parental psychological control of children and adolescents*.
- Barrett, P. M., Fox, T., & Farrell, F. (2005). Parent–child interactions with anxious children and with their siblings: An observational study. *Behaviour Change, 22*(4), 220–235. <https://doi.org/10.1375/beh.22.4.220>
- Bear, G. G., Yang, C., Mantz, L. S., & Harris, A. B. (2017). School-wide practices associated with school climate in elementary, middle, and high schools. *Teaching and teacher education, 63*, 372-383.

- Benga, O., Susa-Erdogan, G., Friedlmeier, W., Corapci, F., & Romonti, M. (2019). Maternal self-construal, maternal socialization of emotions and child emotion regulation in a sample of Romanian mother-toddler dyads. *Frontiers in psychology*, 9, 2680.
- Blackburn, M., Molnar, D. S., & Zinga, D. (2024). Simply the best? Bridging perfectionism in psychology and girlhood studies. *Journal of Youth Studies*, 1-17.
- Blatt, S. J. (1995). The destructiveness of perfectionism: Implications for the treatment of depression. *American Psychologist*, 50(12), 1003–1020. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.50.12.1003>
- Bögels, S. M., van Oosten, A., Muris, P., & Smulders, D. (2001). Familial correlates of social anxiety in children and adolescents. *Behaviour research and therapy*, 39(3), 273-287.
- Boivin, T., Pétrin-Pomerleau, P., & Gaudreau, P. (in press). Motivation for Sport: A Comparison Between Perfectionism and Excellencism in Self-Determination Theory.
- Bolger, N., Davis, A., & Rafaeli, E. (2003). Diary methods: Capturing life as it is lived. *Annual review of psychology*, 54(1), 579-616.
- Boone, L. (2013). Are attachment styles differentially related to interpersonal perfectionism and binge eating symptoms?. *Personality and individual differences*, 54(8), 931–935.
- Borelli, J. L., West, J. L., Weekes, N. Y., & Crowley, M. J. (2014). Dismissing child attachment and discordance for subjective and neuroendocrine responses to vulnerability. *Developmental Psychobiology*, 56(3), 584-591.
- Bornstein, M. H. (2019). Parenting infants. In *Handbook of parenting* (pp. 3-55). Routledge.
- Brauer, J. R. (2017). Cultivating Conformists or Raising Rebels? Connecting Parental Control and Autonomy Support to Adolescent Delinquency. *Journal of Research on Adolescence*, 27(2), 452–470. <https://doi.org/10.1111/jora.12283>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3(2), 77-101.
- Brislin, R. W. (1986). The wording and translation of research instruments. In W. J. Lonner, & J. W. Berry (Eds.). *Field methods in cross-cultural research* (pp. 137–164). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Brock, D. M., Sarason, I. G., Sanghvi, H., & Gurung, R. A. (1998). The perceived acceptance scale: Development and validation. *Journal of Social and Personal Relationships*, 15, 5-21.
- Burcaș, S., & Crețu, R. Z. (2021). Perfectionism and Neuroticism: Evidence for a common genetic and environmental etiology. *Journal of Personality*, 89(4), 819-830.

- Butler, R. (2012). Striving to connect: Extending an achievement goal approach to teacher motivation to include relational goals for teaching. *Journal of Educational Psychology*, 104(3), 726–742.
<https://doi.org/10.1037/a0028613>
- Byrne, B.M. (2012). *Structural equation modeling with Mplus (2nd ed.)*. New York: Routledge.
- Carmo, A. L., Gonçalves, M. M., & Stiles, W. B. (2021). Perfectionism and psychological distress: The role of narrative coherence. *Journal of Constructivist Psychology*, 34(4), 397–414.
- Casey, B. J., Cohen, A. O., & Galvan, A. (2025). The beautiful adolescent brain: An evolutionary developmental perspective. *Annals of the New York Academy of Sciences*.
<https://doi.org/10.1111/nyas.15314>
- Chung, J. M., Hutteman, R., van Aken, M. A., & Denissen, J. J. (2017). High, low, and in between: Self-esteem development from middle childhood to young adulthood. *Journal of Research in Personality*, 70, 122–133.
- Cook, L. C., & Kearney, C. A. (2014). Parent perfectionism and psychopathology symptoms and child perfectionism. *Personality and Individual Differences*, 70, 1–6.
- Corapci, F., Friedlmeier, W., Benga, O., Strauss, C., Pitica, I., & Susa, G. (2018). Cultural socialization of toddlers in emotionally charged situations. *Social Development*, 27(2), 262–278.
- Cosma, A., Stevens, G. W. J. M., Martin, G., Duinhof, E. L., Walsh, S. D., Garcia-Moya, I., Költő A., Gobina I., Canale N., Catunda C., Inchley J., & de Looze M. (2020). Cross-national time trends in adolescent mental well-being from 2002 to 2018 and the explanatory role of schoolwork pressure. *Journal of Adolescent Health*, 66(6), S50–S58. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2020.02.010>
- Costa, S., Gugliandolo, M. C., Barberis, N., Cuzzocrea, F., & Liga, F. (2019). Antecedents and consequences of parental psychological control and autonomy support: The role of psychological basic needs. *Journal of Social and Personal Relationships*, 36(4), 1168–1189.
- Cox, B. J., Enns, M. W., & Clara, I. P. (2002). The multidimensional structure of perfectionism in clinically distressed and college student samples. *Psychological assessment*, 14(3), 365–373.
- Crone, E. A., & van Drunen, L. (2024). Development of self-concept in childhood and adolescence: how neuroscience can inform theory and vice versa. *Human Development*, 68(5–6), 255–271.
- Crone, E. A., Green, K. H., Van de Groep, I. H., & van der Crujisen, R. (2022). A Neurocognitive Model of Self-Concept Development in Adolescence. *Annual Review of Developmental Psychology*, 4(1), 273–295. <https://doi.org/10.1146/annurev-devpsych-120920-023842>

- Crowell, J., Fraley, R. C., & Shaver, P. R. (2008). Measures of individual differences in adolescent and adult attachment. In J. Cassidy & P. R. Shaver (Eds.), *Handbook of attachment: Theory, research, and clinical applications (2nd Edition)* (pp. 599-634). New York: Guilford Press.
- Curran, T., & Hill, A. P. (2019). Perfectionism is increasing over time: A meta-analysis of birth cohort differences from 1989 to 2016. *Psychological Bulletin*, 145(4), 410–429.
<https://doi.org/10.1037/bul0000138>
- Curran, T., & Hill, A. P. (2022). Young people's perceptions of their parents' expectations and criticism are increasing over time: *Implications for perfectionism*. *Psychological Bulletin*, 148(1-2), 107–128.
<https://doi.org/10.1037/bul0000347>
- Curran, T., Hill, A. P., Madigan, D. J., & Stornæs, A. V. (2020). A test of social learning and parent socialization perspectives on the development of perfectionism. *Personality and Individual Differences*, 160, 109925. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.109925>
- Damian, L. E., Negru-Subtirica, O., Pop, E. I., & Baban, A. (2016). The costs of being the best: Consequences of academic achievement on students' identity, perfectionism, and vocational development. *Reimagining the purpose of schools and educational organisations: Developing critical thinking, agency, beliefs in schools and educational organisations*, 173-188.
- Damian, L. E., Negru-Subtirica, O., Pop, E. I., & Stoeber, J. (2022). Becoming a perfectionistic adolescent: Perceived parental behaviors involved in developmental trajectories of perfectionism. *European Journal of Personality*, 36(1), 24–46.
- Damian, L. E., Negru-Subtirica, O., Stoeber, J., & Vois, D. (2021). On the longitudinal interplay between perfectionism and general affect in adolescents. *Journal of Research in Personality*, 93, 104102.
<https://doi.org/10.1016/j.jrp.2021.104102>
- Damian, L. E., Stoeber, J., Negru, O., & Băban, A. (2013). On the development of perfectionism in adolescence: Perceived parental expectations predict longitudinal increases in socially prescribed perfectionism. *Personality and Individual Differences*, 55, 688-693.
- Damian, L. E., Stoeber, J., Negru-Subtirica, O., & Baban, A. (2017). On the development of perfectionism: The longitudinal role of academic achievement and academic efficacy. *Journal of Personality*, 85, 565-577.
- Daumiller, M., Fasching, M. S., Dickhäuser, O., & Dresel, M. (2023). Teachers' achievement goals and teaching practices: A standardized lesson diary approach. *Teaching and Teacher Education*, 127, 104079.

- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11, 227-268.
https://doi.org/10.1207/S15327965PLI1104_01
- Domocus, I. M., & Damian, L. E. (2018). The role of parents and teachers in changing adolescents' perfectionism: A short-term longitudinal study. *Personality and Individual Differences*, 131, 244–248.
- Domocus, I. M., Damian, L. E., & Benga, O. (2022). Perfectionism shapes the way adolescents perceive family acceptance over time. *Journal of Social and Personal Relationships*, 39(5), 1369–1389.
- Dzielska, A., Kelly, C., Ojala, K., Finne, E., Spinelli, A., Furstova, J., ... & Dalmasso, P. (2020). Weight reduction behaviors among european adolescents—Changes from 2001/2002 to 2017/2018. *Journal of Adolescent Health*, 66(6), S70-S80.
- Egan, S. J., Wade, T. D., & Shafran, R. (2011). Perfectionism as a transdiagnostic process: A clinical review. *Clinical psychology review*, 31(2), 203-212.
- Eisenberg, N., Spinrad, T. L., & Eggum, N. D. (2010). Emotion-related self-regulation and its relation to children's maladjustment. *Annual Review of Clinical Psychology*, 6, 495–525.
<https://doi.org/10.1146/annurev.clinpsy.121208.131208>
- Endleman, S., Brittain, H., & Vaillancourt, T. (2022). The longitudinal associations between perfectionism and academic achievement across adolescence. *International Journal of Behavioral Development*, 46(2), 91-100.
- Enns, M. W., Cox, B. J., & Clara, I. (2002). Adaptive and maladaptive perfectionism: Developmental origins and association with depression proneness. *Personality and individual differences*, 33(6), 921-935.
- Fletcher, K. L., Speirs Neumeister, K. L., Finch, W. H., & Cross, T. (2023). Profiles of temperament and perfectionism in high ability college students. *SENG Journal: Exploring the Psychology of Giftedness*, 2(1), 11-24.
- Flett, G. L., & Hewitt, P. L. (2002). Perfectionism and maladjustment: An overview of theoretical, definitional, and treatment issues. In G. L. Flett & P. L. Hewitt (Eds.), *Perfectionism: Theory, research, and treatment* (pp. 5–31). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/10458-001>
- Flett, G. L., & Hewitt, P. L. (2012). Perfectionism and Cognitive Factors in Distress and Dysfunction in Children and Adolescents: Introduction to the Special Issue. *Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy*, 30(2), 53–61. <https://doi.org/10.1007/s10942-011-0134-4>

- Flett, G. L., & Hewitt, P. L. (2014). A proposed framework for preventing perfectionism and promoting resilience and mental health among vulnerable children and adolescents. *Psychology in the Schools*, 51(9), 899–912. <https://doi.org/10.1002/pits.21792>
- Flett, G. L., & Hewitt, P. L. (2020). Reflections on three decades of research on multidimensional perfectionism: An introduction to the special issue on further advances in the assessment of perfectionism. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 38(1), 3–14.
- Flett, G. L., Besser, A., & Hewitt, P. L. (2014). Perfectionism and interpersonal orientations in depression: An analysis of validation seeking and rejection sensitivity in a community sample of young adults. *Psychiatry: Interpersonal And Biological Processes*, 77(1), 67–85.
- Flett, G. L., Besser, A., Davis, R. A., & Hewitt, P. L. (2003a). Dimensions of perfectionism, unconditional self-acceptance, and depression. *Journal of Rational-Emotive and Cognitive-Behavior Therapy*, 21, 119–138.
- Flett, G. L., Galfi-Pechenkov, I., Molnar, D. S., Hewitt, P. L., & Goldstein, A. L. (2012). Perfectionism, mattering, and depression: A mediational analysis. *Personality and Individual Differences*, 52, 828–832.
- Flett, G. L., Hewitt, P. L., & Nepon, T. (2022). The destructiveness of perfectionism revisited: Implications for the assessment of suicide risk and the prevention of suicide. *Review of General Psychology*, 26(2), 233–250. <https://doi.org/10.1177/10892680221074977>
- Flett, G. L., Hewitt, P. L., Besser, A., Su, C., Vaillancourt, T., Boucher, D., Munro, Y., Davidson, L. A., & Gale, O. (2016). The Child–Adolescent Perfectionism Scale: Development, Psychometric Properties, and Associations With Stress, Distress, and Psychiatric Symptoms. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 34(7), 634–652. <https://doi.org/10.1177/0734282916651381>
- Flett, G. L., Hewitt, P. L., Blankstein, K. R., & Gray, L. (1998). Psychological distress and the frequency of perfectionistic thinking. *Journal of Personality and Social Psychology*, 75, 1363–1381.
- Flett, G. L., Hewitt, P. L., Nepon, T., & Besser, A. (2017). Perfectionism Cognition Theory: The Cognitive Side of Perfectionism. In *The Psychology of Perfectionism*. Routledge.
- Flett, G. L., Hewitt, P. L., Nepon, T., Sherry, S. B., & Smith, M. (2022). The destructiveness and public health significance of socially prescribed perfectionism: A review, analysis, and conceptual extension. *Clinical Psychology Review*, 93, 102130.

- Flett, G. L., Hewitt, P. L., Oliver, J. M., & Macdonald, S. (2002). Perfectionism in children and their parents: A developmental analysis. In G. L. Flett, & P. L. Hewitt (Eds.). *Perfectionism* (pp. 89–132). Washington, DC: American Psychological Association.
- Flett, G. L., Hewitt, P. L., Shapiro, B., & Rayman, J. (2003b). Perfectionism, Beliefs, and Adjustment in Dating Relationships. In *Love, Romance, Sexual Interaction* (pp. 31-60). Routledge.
- Flett, G.L., Hewitt, P. L., Shapiro, B., Rayman, J. (2001). Perfectionism, beliefs, and adjustment in dating relationships. *Current Psychology*, 20, 289-311.
- Frost, R. O., Marten, P., Lahart, C., & Rosenblate, R. (1990). The dimensions of perfectionism. *Cognitive therapy and research*, 14, 449-468.
- Frost, R.O., Heimberg, R.G., Holt, C.S., Mattia, J.I., & Neubauer, A.L. (1993). A comparison of two measures of perfectionism, *Personality and Individual Differences*, 14(1), 119-126, ISSN 0191-8869, DOI: [https://doi.org/10.1016/0191-8869\(93\)90181-2](https://doi.org/10.1016/0191-8869(93)90181-2).
- Gaudreau, P. (2019). On the distinction between personal standards perfectionism and excellencism: A theory elaboration and research agenda. *Perspectives on Psychological Science*, 14(2), 197-215.
- Gaudreau, P., & Chamandy, M. (2024). Profiles of goal adjustment capacities are differentially associated with perfectionism, excellencism, and psychological adjustment of students in a time of crisis. *Self and Identity*, 23(7-8), 671-693.
- Gaudreau, P., Schellenberg, B.J.I, Gareau, A., Kljajic, K., & Manoni-Millar, S. (2022). Because excellencism is more than good enough: On the need to distinguish the pursuit of excellence from the pursuit of perfection. *Journal of Personality and Social Psychology*, 122, 1117-1145. <https://doi.org/10.1037/pspp0000411>
- Ge, S., Chen, C., Hewitt, P. L., & Flett, G. L. (2023). Father–daughter and mother–son relationships: Parental bonding behaviours and socially prescribed perfectionism in young adults. *Personality and Individual Differences*, 203, 112007. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2022.112007>
- Geiser, C. (2013). *Data analysis with Mplus*. New York: Guilford.
- Gilman, R. & Ashby, J.S., (2006). Perfectionism. In G.G. Bear, K.M. Minke (Eds.), *Children's needs III*, National Association of School Psychologists, Bethesda, MD (2006), pp. 303-312.
- Gilman, R., Rice, K. G., & Carboni, I. (2014). Perfectionism, perspective taking, and social connection in adolescents. *Psychology in the Schools*, 51(9), 947–959.

- Gullone, E., & Robinson, K. (2005). The Inventory of Parent and Peer Attachment–Revised (IPPA–R) for children: A psychometric investigation. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 12, 67–79.
<https://doi.org/10.1002/cpp.433>
- Habke, A.M., & Flynn, C.A. (2002). Interpersonal aspects of trait perfectionism. In G.L. Flett, & P.L. Hewitt (Eds.) *Perfectionism: theory, research, and treatment* (pp. 151-180). American Psychological Association.
- Hamaker, E. L., Kuiper, R. M., & Grasman, R. P. P. P. (2015). A critique of the cross-lagged panel model. *Psychological Methods*, 20(1), 102–116. <https://doi.org/10.1037/a0038889>
- Haring, M., Hewitt, P. L., & Flett, G. L. (2003). Perfectionism, coping, and quality of intimate relationships. *Journal Of Marriage And Family*, 65(1), 143–158.
- Harter, S. (2006). The self. In N. Eisenberg, W. Damon, & R. M. Lerner (Eds.), *Handbook of child psychology: Vol. 3, Social, emotional, and personality development* (6th ed., pp. 505–570). Wiley.
- Harter, S. (2012). Developmental Differences in Self-Representations during Childhood. In S. Harter (Ed.) *The Construction of the Self: Developmental and Sociocultural Foundations*, Second Edition. Guilford Press.
- Harvey, B. C., Moore, A. M., & Koestner, R. (2017). Distinguishing self-oriented perfectionism-striving and self-oriented perfectionism-critical in school-aged children: Divergent patterns of perceived parenting, personal affect and school performance. *Personality and Individual Differences*, 113, 136-141.
- Hascoët, M., Pansu, P., Bouffard, T., & Leroy, N. (2018). The harmful aspect of teacher conditional support on students' self-perception of school competence. *European Journal of Psychology of Education*, 33, 615-628.
- Hewitt, P. L., & Flett, G. L. (1991). Perfectionism in the self and social contexts: conceptualization, assessment, and association with psychopathology. *Journal of personality and social psychology*, 60(3), 456–470.
- Hewitt, P. L., & Genest, M. (1990). The ideal self: Schematic processing of perfectionistic content in dysphoric university students. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59, 802-808.
- Hewitt, P. L., Caelian, C. F., Flett, G. L., Sherry, S. B., Collins, L., & Flynn, C. A. (2002). Perfectionism in children: Associations with depression, anxiety, and anger. *Personality and individual Differences*, 32(6), 1049–1061.
- Hewitt, P. L., Flett, G. L., & Mikail, S. F. (2003). *Perfectionism: Theory, research, and treatment*. APA.

- Hewitt, P. L., Flett, G. L., & Mikail, S. F. (2017). *Perfectionism: A relational approach to conceptualization, assessment, and treatment*. New York: Guildford Press.
- Hewitt, P. L., Flett, G. L., Sherry, S. B., & Caelian, C. (2006). Trait Perfectionism Dimensions and Suicidal Behavior. In T. E. Ellis (Ed.), *Cognition and suicide: Theory, research, and therapy* (pp. 215–235). Washington, DC, US: American Psychological Association. doi:10.1037/11377-010.
- Hewitt, P. L., Habke, A. M., Lee–Baggley, D. L., Sherry, S. B., & Flett, G. L. (2008). The impact of perfectionistic self–presentation on the cognitive, affective, and physiological experience of a clinical interview. *Psychiatry*, 71(2), 93–122.
- Hewitt, P. L., Smith, M. M., Deng, X., Chen, C., Ko, A., Flett, G. L., & Paterson, R. J. (2020). The perniciousness of perfectionism in group therapy for depression: A test of the perfectionism social disconnection model. *Psychotherapy*, 57(2), 206 – 218.
- Hibbard, D. R., & Walton, G. E. (2014). The role of social comparison in self-concept development. *Journal of Adolescence*, 37(5), 665–673.
- Hill, A. P., Mallinson-Howard, S. H., & Jowett, G. E. (2018). Multidimensional perfectionism in sport: A meta-analytical review. *Sport, Exercise, and Performance Psychology*, 7(3), 235-270.
- Hong, R. Y., Lee, S. S., Chng, R. Y., Zhou, Y., Tsai, F. F., & Tan, S. H. (2017). Developmental trajectories of maladaptive perfectionism in middle childhood. *Journal of Personality*, 85(3), 409-422.
- Iranzo-Tatay, C., Gimeno-Clemente, N., Barberá-Fons, M., Rodríguez-Campayo, M. Á., Rojo-Bofill, L., Livianos-Aldana, L., ... & Rojo-Moreno, L. (2015). Genetic and environmental contributions to perfectionism and its common factors. *Psychiatry research*, 230(3), 932-939.
- Jacobs, R. H., Silva, S. G., Reinecke, M. A., Curry, J. F., Ginsburg, G. S., Kratochvil, C. J., & March, J. S. (2009). Dysfunctional attitudes scale perfectionism: A predictor and partial mediator of acute treatment outcome among clinically depressed adolescents. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 38(6), 803-813.
- Jones, R. A., & Harter, S. (1987). Global self-esteem in children: Measurement issues in the assessment of measurement issues. *Journal of Personality*, 55(4), 623–637. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.1987.tb00449.x>
- Kamakura, T., Ando, J., Ono, Y., & Maekawa, H. (2003). A twin study of genetic and environmental influences on psychological traits of eating disorders in a Japanese female sample. *Twin Research and Human Genetics*, 6(4), 292-296.

- Kamins, M. L., & Dweck, C. S. (1999). Person versus process praise and criticism: Implications for contingent self-worth and coping. *Developmental Psychology*, 35(3), 835–847.
- Kapur, M. (2008). Productive failure. *Cognition and Instruction*, 26(3), 379–424.
- Kawamura, K. Y., Frost, R. O., & Harmatz, M. G. (2002). The relationship of perceived parenting styles to perfectionism. *Personality and Individual Differences*, 32(2), 317–327.
- Kenney-Benson, G. A., & Pomerantz, E. M. (2005). The role of mothers' use of control in children's perfectionism: Implications for the development of children's depressive symptoms. *Journal of Personality*, 73(1), 23–46.
- Kenny, D. A. (2018). Reflections on the actor–partner interdependence model. *Personal Relationships*, 25(2), 160–170.
- Kenny, M. C., & Medvide, M. B. (2013). The role of school psychologists in the identification and treatment of perfectionism. *Psychology in the Schools*, 50(10), 1016–1023. <https://doi.org/10.1002/pits.21722>
- Kim, A. J., Sherry, S. B., Mackinnon, S. P., Kehayes, I.-L., Smith, M. M., & Stewart, S. H. (2024). Perceived Pressure for Perfection Within Friendships Triggers Conflict Behaviors, Depressive Symptoms, and Problematic Drinking: A Longitudinal Actor–Partner Interdependence Model. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 42(6), 635–649. <https://doi.org/10.1177/07342829241230710>
- Kim, A. J., Sherry, S. B., Stewart, S. H., Smith, M. M., Popowich, A. D., & Mushquash, A. R. (2023). Perfectionistic concerns and binge eating in mother-daughter dyads: An actor-partner interdependence model. *Eating Behaviors*, 48, 101702. <https://doi.org/10.1016/j.eatbeh.2023.101702>
- Kobak, R., Zajac, K., & Madsen, S. (2018). Attachment disruptions and the repair of self. *Attachment & Human Development*, 20(1), 1–23.
- Kobori, O., Yamagata, S., & Kijima, N. (2005). The relationship of temperament to multidimensional perfectionism trait. *Personality and Individual Differences*, 38(1), 203–211.
- Landis, J. R., & Koch, G. G. (1977). The Measurement of Observer Agreement for Categorical Data. *Biometrics*, 33(1), 159–174. <https://doi.org/10.2307/2529310>
- Lansford, J. E., et al. (2013). Corporal punishment, maternal warmth, and child adjustment: A longitudinal study in eight countries. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 43(4), 670–685.
- Larson, R., & Csikszentmihalyi, M. (2014). The experience sampling method. In M. Csikszentmihalyi (Ed.), *Flow and the foundations of positive psychology* (pp. 21–34). Springer.

- Laurenceau, J. P., & Bolger, N. (2005). Using diary methods to study marital and family processes. *Journal of Family Psychology*, 19(1), 86–97.
- Laurenti, H. J., Bruch, M. A., & Haase, R. F. (2008). Social anxiety and socially prescribed perfectionism: Unique and interactive relationships with maladaptive appraisal of interpersonal situations. *Personality and Individual Differences*, 45, 55–61.
- Laurin, J. C., Joussemet, M., Tremblay, R. E., & Boivin, M. (2015). Early Forms of Controlling Parenting and the Development of Childhood Anxiety. *Journal of Child and Family Studies*, 24(11), 3279–3292. <https://doi.org/10.1007/s10826-015-0131-9>
- Ledermann, T., & Kenny, D. A. (2017). Analyzing dyadic data with multilevel modeling versus structural equation modeling: A tale of two methods. *Journal of Family Psychology*, 31(4), 442–452.
- Leone, E. M., & Wade, T. D. (2018). Measuring perfectionism in children: a systematic review of the mental health literature. *European Child & Adolescent Psychiatry*, 27, 553–567.
- Lerner, R. M., & Steinberg, L. (Eds.). (2009). *Handbook of adolescent psychology: Vol. 1. Individual bases of adolescent development* (3rd ed.). Wiley. <https://doi.org/10.1002/9780470479193>
- Lin, L., Wang, J., & Zhang, Y. (2021). Perfectionism and adolescent well-being: A meta-analytic review. *Journal of Adolescence*, 90, 20–30.
- Little, R. J. (1988). A test of missing completely at random for multivariate data with missing values. *Journal of the American statistical Association*, 83(404), 1198–1202.
- Little, T. D. (2013). *Longitudinal structural equation modeling*. New York: Guilford.
- Little, T. D., & Rhemtulla, M. (2013). Planned Missing Data Designs for Developmental Researchers. *Child Development Perspectives*, 7(4), 199–204. <https://doi.org/10.1111/cdep.12043>
- Little, T. D., Cunningham, W. A., Shahar, G., & Widaman, K. F. (2002). To parcel or not to parcel: Exploring the question, weighing the merits. *Structural Equation Modeling*, 9, 151–173. doi: 10.1207/S15328007SEM0902_1
- Losardo, D., Chow, S.-M., Panter, A. T., Burkley, M., & Burkley, E. (2024). Ecological Momentary Assessment (EMA) Designs with Planned Missingness. In M. Stemmler, W. Wiedermann, & F. L. Huang (Eds.), *Dependent Data in Social Sciences Research: Forms, Issues, and Methods of Analysis* (pp. 657–698). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-031-56318-8_26

- Lüdtke, O., & Robitzsch, A. (2022). A comparison of different approaches for estimating cross-lagged effects from a causal inference perspective. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 29(6), 888-907.
- Lundh, L. G. (2004). Perfectionism and acceptance. *Journal of rational-emotive and cognitive-behavior therapy*, 22, 251-265.
- Madigan, S., Ahn, S., Rodrigues, M., Dhruve, D., Vansier, A. L., & Jenkins, J. M. (2015). Parenting and emerging perfectionism in childhood: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 141(6), 897–921.
- Magson, N. R., Oar, E. L., Fardouly, J., Johnco, C. J., & Rapee, R. M. (2019). The preteen perfectionist: An evaluation of the perfectionism social disconnection model. *Child Psychiatry & Human Development*, 50, 960-974. <https://doi.org/10.1007/s10578-019-00896-3>
- McArdle, S. (2009). Exploring the development of perfectionistic cognitions and self-beliefs. *Cognitive therapy and research*, 33, 597-614. <https://doi.org/10.1007/s10608-008-9220-z>
- McGrath, D. S., Sherry, S. B., Stewart, S. H., Mushquash, A. R., Allen, S. L., Nealis, L. J., & Sherry, D. L. (2012). Reciprocal relations between self-critical perfectionism and depressive symptoms: Evidence from a short-term, four-wave longitudinal study. *Canadian Journal of Behavioural Science*, 44, 169-181.
- Meeussen, L., & Van Laar, C. (2018). Feeling pressure to be a perfect mother relates to parental burnout and career ambitions. *Frontiers in psychology*, 9, 2113. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.02113>
- Ministerul Educației. (2024). *Raport privind evaluarea națională*. <https://www.edu.ro>
- Mirica, A., Neamtu, A., & Stoica, I. (2023). Pupils Left Behind? An Analysis on the Data from National Evaluation Exams in Romania 2023. *Ovidius University Annals Economic Sciences Series*, 300-306.
- Mitchell, J. H., Broeren, S., Newall, C., & Hudson, J. L. (2013a). An experimental manipulation of maternal perfectionistic anxious rearing behaviors with anxious and non-anxious children. *Journal of Experimental Child Psychology*, 116, 1-18. <https://doi.org/10.1016/j.jecp.2013.03.016>
- Mitchell, J. H., Newall, C., Broeren, S., & Hudson, J. L. (2013b). The role of perfectionism in cognitive behaviour therapy outcomes for clinically anxious children. *Behaviour Research and Therapy*, 51(9), 547–554.
- Molnar, D. S., Blackburn, M., Tacuri, N., Zinga, D., Flett, G. L., & Hewitt, P. L. (2023). “I need to be perfect or else the world’s gonna end”: A qualitative analysis of adolescent perfectionists’ expression and

- understanding of their perfectionism. *Canadian Psychology / Psychologie canadienne*, 64(4), 320–334.
<https://doi.org/10.1037/cap0000357>
- Mulder L.D. (2023) Power Analysis for the Random Intercept Cross-Lagged Panel Model Using the powRICLPM R-Package, *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 30(4), 645–658, DOI: 10.1080/10705511.2022.2122467
- Mulder, J. D., & Hamaker, E. L. (2021). Three extensions of the random intercept cross-lagged panel model. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 28(4), 638–648.
- Mund, M., & Nestler, S. (2019). Beyond the cross-lagged panel model: Next-generation statistical tools for analyzing interdependencies across the life course. *Advances in Life Course Research*, 41, 100249.
<https://doi.org/10.1016/j.alcr.2018.10.002>
- Murray, L., De Rosnay, M., Pearson, J., Bergeron, C., Schofield, E., Royal-Lawson, M., & Cooper, P. J. (2008). Intergenerational transmission of social anxiety: The role of social referencing processes in infancy. *Child development*, 79(4), 1049–1064.
- Murray, L., Lau, P. Y., Arteché, A., Creswell, C., Russ, S., Zoppa, L. D., Muggeo, M. & Cooper, P. (2012). Parenting by anxious mothers: effects of disorder subtype, context and child characteristics. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 53(2), 188–196.
- Murray, L., Lau, P. Y., Arteché, A., Creswell, C., Russ, S., Zoppa, L. D., ... & Cooper, P. (2012). Parenting by anxious mothers: effects of disorder subtype, context and child characteristics. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 53(2), 188–196.
- Muthén, L. K. (2018). *Mplus user's guide*. Muthén & Muthén; 1998–2017.
- Negru-Subtirica, O. (2024). Educational identity processes in adolescence: An analysis of longitudinal evidence and the role of educational systems. *Child Development Perspectives*, 18(2), 97–103.
- Nobel, R., Manassis, K., & Wilansky–Traynor, P. (2012). The role of perfectionism in relation to an intervention to reduce anxious and depressive symptoms in children. *Journal of Rational–Emotive & Cognitive–Behavior Therapy*, 30, 77–90. <https://doi.org/10.1007/s10942-011-0134-4>
- Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994). *Psychological theory* (3rd ed.). MacGraw–Hill, 131–147.
- OECD.** (2013). *PISA 2012 results: What makes schools successful? Resources, policies and practices* (Vol. 4). OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/9789264201156-en>

- Orth, U., Clark, D. A., Donnellan, M. B., & Robins, R. W. (2021). Testing prospective effects in longitudinal research: Comparing seven competing cross-lagged models. *Journal of personality and social psychology*, 120(4), 1013.
- Orth, U., Meier, L. L., Bühler, J. L., Dapp, L. C., Krauss, S., Messerli, D., & Robins, R. W. (2022, June 23). Effect Size Guidelines for Cross-Lagged Effects. *Psychological Methods*. Advance online publication. <http://dx.doi.org/10.1037/met0000499>.
- Oudekerk, B. A., Allen, J. P., Hessel, E. T., & Molloy, L. E. (2015). The cascading development of autonomy and relatedness from adolescence to adulthood. *Child Development*, 86(2), 472–485.
- Parlamentul României. (2011). *Legea educației naționale nr. 1/2011*. Monitorul Oficial.
- Pfeifer, J. H., & Peake, S. J. (2012). Self-development: integrating cognitive, socioemotional, and neuroimaging perspectives. *Developmental Cognitive Neuroscience*, 2(1), 55–69.
<https://doi.org/10.1016/j.dcn.2011.07.012>
- Pfeifer, J. H., Lieberman, M. D., & Dapretto, M. (2007). “I know you are but what am I?!”: neural bases of self- and social knowledge retrieval in children and adults. *Journal of Cognitive Neuroscience*, 19(8), 1323–1337. <https://doi.org/10.1162/jocn.2007.19.8.1323>
- Pfeifer, J. H., Masten, C. L., Borofsky, L. A., Dapretto, M., Fuligni, A. J., & Lieberman, M. D. (2009). Neural correlates of direct and reflected self-appraisals in adolescents and adults: when social perspective-taking informs self-perception. *Child Development*, 80(4), 1016–38. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2009.01314.x>
- Pop, E. I., Negru-Subtirica, O., Crocetti, E., Opre, A., & Meeus, W. (2016). On the interplay between academic achievement and educational identity: A longitudinal study. *Journal of Adolescence*, 47, 135–144.
<https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2015.11.004>
- Prestele, E., & Altstötter-Gleich, C. (2019). Testgüte einer deutschen Version des Mehrdimensionalen Perfektionismus Kognitions-Inventars (MPCI-G). *Diagnostica*, 65(1), 14–25.
<https://doi.org/10.1026/0012-1924/a000211>
- Procidano, M. E., & Heller, K. (1983). Measures of perceived social support from friends and from family: Three validation studies. *American Journal of Community Psychology*, 11(1), 1–24.
<https://doi.org/10.1007/BF00898416>

- Quick, B. L., & Stephenson, M. T. (2008). Examining the Role of Trait Reactance and Sensation Seeking on Perceived Threat, State Reactance, and Reactance Restoration. *Human Communication Research*, 34(3), 448–476. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2958.2008.00328.x>
- Rains, S. A. (2013). The Nature of Psychological Reactance Revisited: A Meta-Analytic Review. *Human Communication Research*, 39(1), 47–73. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2958.2012.01443.x>
- Rapee, R. M. (2002). The development and modification of temperamental risk for anxiety disorders: Prevention of a lifetime of anxiety? *Biological Psychiatry*, 52(10), 947–957. [https://doi.org/10.1016/S0006-3223\(02\)01572-X](https://doi.org/10.1016/S0006-3223(02)01572-X)
- Rasmussen, K. E., & Troilo, J. (2016). “It has to be perfect!”: The development of perfectionism and the family system. *Journal of Family Theory & Review*, 8(2), 154–172.
- Rhemtulla, M., Brosseau-Liard, P. É., & Savalei, V. (2012). When can categorical variables be treated as continuous? A comparison of robust continuous and categorical SEM estimation methods under suboptimal conditions. *Psychological Methods*, 17(3), 354–373. <https://doi.org/10.1037/a0029315>
- Rice, K. G., & Aldea, M. A. (2006). State dependence and trait stability of perfectionism: A short-term longitudinal study. *Journal of Counseling Psychology*, 53(2), 205–213.
- Rice, K. G., & Mirzadeh, S. A. (2000). Perfectionism, attachment, and adjustment. *Journal of Counseling Psychology*, 47, 238–250.
- Rice, K. G., Ashby, J. S., & Gilman, R. (2011). Classifying adolescent perfectionists. *Psychological Assessment*, 23(3), 563–577. <https://doi.org/10.1037/a0022482>
- Rice, K. G., Leever, B. A., Noggle, C. A., & Lapsley, D. K. (2007). Perfectionism and depressive symptoms in early adolescence. *Psychology in the Schools*, 44(2), 139–156. <https://doi.org/10.1002/pits.20212>
- Rice, K. G., Lopez, F. G., & Vergara, D. (2005). Parental/Social Influences on Perfectionism and Adult Attachment Orientations. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 24(4), 580–605. <https://doi.org/10.1521/jscp.2005.24.4.580>
- Rice, K. G., Ray, M. E., Davis, D. E., DeBlare, C., & Ashby, J. S. (2015). Perfectionism and longitudinal patterns of stress for STEM majors: Implications for academic performance. *Journal of Counseling Psychology*, 62(4), 718–731. <https://doi.org/10.1037/cou0000097>
- Rice, K. G., Richardson, C. M. E., & Ray, M. E. (2016). Perfectionism in Academic Settings. In F. M. Sirois & D. S. Molnar (Eds.), *Perfectionism, Health, and Well-Being* (pp. 245–264). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-18582-8_11

- Rich, B. L., & Scharcher, M. (2012). Understanding teacher perceptions of student motivation. *Educational Psychology*, 32(3), 289–302.
- Roxborough, H. M., Hewitt, P. L., Kaldas, J., Flett, G. L., Caelian, C. M., Sherry, S., & Sherry, D. L. (2012). Perfectionistic self-presentation, socially prescribed perfectionism, and suicide in youth: A test of the perfectionism social disconnection model. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 42(2), 217–233. <https://doi.org/10.1111/j.1943-278X.2011.00082.x>
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68–78. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.68>
- Satorra, A. & Bentler, P.M. (2010). Ensuring positiveness of the scaled difference chi-square test statistic. *Psychometrika* 75: 243–248. doi:10.1007/s11336-009-9135-y
- Satorra, A., & Bentler, P. M. (1994). Corrections to test statistics and standard errors in covariance structure analysis. In A. von Eye & C. C. Clogg (Eds.), *Latent variables analysis: Applications for developmental research* (pp. 399–419). Sage Publications.
- Savord, A., McNeish, D., Iida, M., Quiroz, S., & Ha, T. (2023). Fitting the Longitudinal Actor–Partner Interdependence Model as a Dynamic Structural Equation Model in M plus. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 30(2), 296–314.
- Seong, H., Lee, S., & Chang, E. (2021). Perfectionism and academic burnout: Longitudinal extension of the bifactor model of perfectionism. *Personality and Individual Differences*, 172, 110589.
- Seong, H., Lee, S., & Lee, S. M. (2023). Is autonomy-supportive parenting universally beneficial? Combined effect of socially prescribed perfectionism and parental autonomy support on stress in emerging adults in South Korea. *Current Psychology*, 42(15), 13182–13191.
- Shaw, M. (2003). Family dynamics and adolescent self-worth. *Journal of Family Psychology*, 17(3), 345–352.
- Sherry, S. B., Hewitt, P. L., Flett, G. L., & Harvey, M. (2008). Perfectionism dimensions, perfectionistic attitudes, and depression. *Journal of Counseling Psychology*, 55(4), 573–584.
- Sherry, S. B., MacKinnon, A. L., Fossum, K. L., Antony, M. M., Stewart, S. H., Sherry, D. L., Nealis L.J. & Mushquash, A. R. (2013). Perfectionism, discrepancies, and depression: Testing the perfectionism social disconnection model in a short-term, four-wave longitudinal study. *Personality and Individual Differences*, 54(6), 692–697. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2012.11.012>

- Sherry, S. B., Sherry, D. L., Macneil, M. A., Smith, M. M., Mackinnon, S. P., Stewart, S. H., & Antony, M. M. (2014). Does socially prescribed perfectionism predict daily conflict? A 14-day daily diary study of romantic couples using self-and partner-reports. *Personality and Individual Differences*, 61, 24-27.
- Shim, S. S., Ryan, A. M., & Cassady, J. (2013). Achievement goals and academic emotions in middle school. *Journal of Educational Psychology*, 105(3), 771–785.
- Simon, E., Stracke, M., & Lohaus, A. (2021). Longitudinal associations between perfectionism and emotion regulation in adolescence. *Child Psychiatry & Human Development*, 52, 404–415.
- Sironic, A., & Reeve, R. A. (2015). A meta-analytic review of perfectionism and academic achievement. *Educational Psychology Review*, 27(3), 481–506.
- Slaney, R. B., & Johnson, D. G. (1992). The almost perfect scale. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 25, 131–137.
- Slaney, R. B., Rice, K. G., Mobley, M., Trippi, J., & Ashby, J. S. (2001). The revised almost perfect scale. *Measurement and evaluation in counseling and development*, 34, 130-145.
- <https://doi.org/10.1080/07481756.2002.12069030>
- Smith, M. M., Hewitt, P. L., Sherry, S. B., Flett, G. L., & Ray, C. (2022a). Parenting behaviors and trait perfectionism: A meta-analytic test of the social expectations and social learning models. *Journal of Research in Personality*, 96, 104–180.
- Smith, M. M., Sherry, S. B., Ge, S. Y. J., Hewitt, P. L., Flett, G. L., & Baggle, D. L. (2022b). Multidimensional perfectionism turns 30: A review of known knowns and known unknowns. *Canadian Psychology / Psychologie canadienne*, 63(1), 16–31. <https://doi.org/10.1037/cap0000288>
- Smith, M. M., Sherry, S. B., McLarnon, M. E., Flett, G. L., Hewitt, P. L., Saklofske, D. H., & Etherson, M. E. (2018). Why does socially prescribed perfectionism place people at risk for depression? A five-month, two-wave longitudinal study of the Perfectionism Social Disconnection Model. *Personality and Individual Differences*, 134, 49–54. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2018.05.011>
- Smith, M. M., Sherry, S. B., Mushquash, A. R., Saklofske, D. H., Gautreau, C. M., & Nealis, L. J. (2017). Perfectionism erodes social self-esteem and generates depressive symptoms: Studying mother–daughter dyads using a daily diary design with longitudinal follow-up. *Journal of Research in Personality*, 71, 72–79.
- Soenens, B., & Vansteenkiste, M. (2010). A theoretical upgrade of the concept of parental psychological control: Proposing new insights. *Developmental Review*, 30(1), 74–99.

- Soenens, B., Elliot, A. J., Goossens, L., Vansteenkiste, M., Luyten, P., & Duriez, B. (2005). The Intergenerational Transmission of Perfectionism: Parents' Psychological Control as an Intervening Variable. *Journal of Family Psychology*, 19(3), 358–366. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.19.3.358>
- Soenens, B., Luyckx, K., Vansteenkiste, M., Luyten, P., Duriez, B., & Goossens, L. (2008a). Perfectionistic concerns as an intervening variable between psychological control and adolescent depressive symptoms: A three-wave longitudinal study. *Journal of Family Psychology*, 22, 465–474. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.22.3.465>
- Soenens, B., Vansteenkiste, M., & Beyers, W. (2019). Parenting Adolescents. In *Handbook of Parenting* (3rd ed.). Routledge.
- Soenens, B., Vansteenkiste, M., Lens, W., Luyckx, K., Goossens, L., Beyers, W., & Ryan, R. M. (2007). Conceptualizing parental autonomy support: Adolescent perceptions of promotion of independence versus promotion of volitional functioning. *Developmental Psychology*, 43(3), 633–646. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.43.3.633>
- Soenens, B., Vansteenkiste, M., Luyten, P., & Goossens, L. (2006, March 1). *Distinguishing among types of psychological control: Separation-anxious versus perfectionistic psychological control*. Poster presented at the Biennial meeting of the Society for Research on Adolescence (SRA), Date: 2006/03/01 - 2006/03/01, Location: San Francisco, CA (USA). <https://lirias.kuleuven.be/1788237>
- Soenens, B., Vansteenkiste, M., Vandereycken, W., Luyten, P., Sierens, E., & Goossens, L. (2008b). Perceived Parental Psychological Control and Eating-Disordered Symptoms: Maladaptive Perfectionism as a Possible Intervening Variable. *The Journal of Nervous and Mental Disease*, 196(2), 144. <https://doi.org/10.1097/NMD.0b013e318162aabf>
- Speirs Neumeister, K. L. (2004). Factors influencing the development of perfectionism in gifted college students. *The Gifted Child Quarterly*, 48, 259-274.
- Speirs Neumeister, K. L., & Finch, H. (2006). Perfectionism in high-ability students: Relational precursors and influences on achievement motivation. *Gifted Child Quarterly*, 50(3), 238–251.
- Speirs Neumeister, K. L., Williams, K. K., & Cross, T. L. (2009). Gifted high-school students' perspectives on the development of perfectionism. *Roeper Review*, 31, 198-206.
- Steffgen, G., Recchia, S., Kieffer, V., & Lebreton, M. (2022). Perfectionism and adolescent mental health: The mediating role of academic stress. *Journal of Adolescence*, 94, 210–221.

- Stöber, J. (1998). The frost multidimensional perfectionism scale: More perfect with four (instead of six) dimensions. *Personality and Individual Differences*, 24, 481-491.
- Stöber, J., Otto, K., & Stoll, O. (2004). Mehrdimensionales inventar zu perfektionismus im sport (MIPS)[multidimensional inventory of perfectionism in sport (MIPS)]. *Skalendokumentation "Perfektionismus im Sport"*(Hallesche Berichte zur Pädagogischen Psychologie Nr. 7), 4-13.
- Stoeber, J. (2015). How other-oriented perfectionism differs from self-oriented and socially prescribed perfectionism. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 37(3), 411–421.
- Stoeber, J. (2018a). Comparing two short forms of the Hewitt–Flett multidimensional perfectionism scale. *Assessment*, 25(5), 578–588.
- Stoeber, J. (2018b). The psychology of perfectionism: An introduction. In J. Stoeber (Ed.), *The psychology of perfectionism: Theory, research, applications* (pp. 3-16). London: Routledge.
- Stoeber, J., & Childs, J. H. (2010). The assessment of self-oriented and socially prescribed perfectionism: Subscales make a difference. *Journal of Personality Assessment*, 92, 577-585.
- Stoeber, J., & Damian, L. E. (2014). The Clinical Perfectionism Questionnaire: Further evidence for two factors capturing perfectionistic strivings and concerns. *Personality and Individual Differences*, 61, 38–42.
- Stoeber, J., & Eismann, U. (2007). Perfectionism in young musicians: Relations with motivation, effort, achievement, and distress. *Personality and Individual Differences*, 43, 2182-2192.
- Stoeber, J., & Otto, K. (2006). Positive conceptions of perfectionism: Approaches, evidence, challenges. *Personality and Social Psychology Review*, 10, 295-319. https://doi.org/10.1207/s15327957pspr1004_2
- Stoeber, J., & Rambow, A. (2007). Perfectionism in adolescent school students: Relations with motivation, achievement, and well-being. *Personality and individual differences*, 42, 1379-1389. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2006.10.015>
- Stoeber, J., Edbrooke-Childs, J. H., & Damian, L. E. (2016). Perfectionism. In R. J. R. Levesque (Ed.). *Encyclopedia of adolescence* (2nd ed.). New York: Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-319-32132-5_279-2
- Stoeber, J., Harris, R. A., & Moon, P. S. (2004). Perfectionism and the experience of pride, shame, and guilt: Comparing self-oriented perfectionism and socially prescribed perfectionism. *Personality and Individual Differences*, 36(8), 1735–1745.
- Stoeber, J., Kobori, O., & Brown, A. (2014). Perfectionism cognitions are multidimensional: A reply to Flett and Hewitt (2014). *Assessment*, 21(6), 666–668.

- Stoeber, J., Madigan, D. J., & Damian, L. E. (2021). Perfectionism: A motivational perspective. In *The psychology of perfectionism* (pp. 19–43). Routledge.
- Stoeber, J., Noland, A. B., Mawenu, T. W., Henderson, T. M., & Kent, D. N. (2017). Perfectionism, social disconnection, and interpersonal hostility: Not all perfectionists don't play nicely with others. *Personality and Individual Differences, 119*, 112–117.
- Stoeber, J., Otto, K., & Stoll, O. (2006). Multidimensional inventory of perfectionism in sport (MIPS): English version. *Personality and Individual Differences, 143*, 30–35.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). Using multivariate statistics.
- Teuber, Z., Hübner, L., & Schmid, S. (2022). Perfectionism in adolescence: A latent class analysis. *Journal of Personality Assessment, 104*(4), 459–469.
- Thompson, R. A. (2006). The development of the person: Social understanding, relationships, conscience, self. In W. Damon & R. M. Lerner (Eds.), *Handbook of child psychology* (6th ed., Vol. 3, pp. 24–98). Wiley.
- Thompson, R. A. (2008). Children's early understanding of the mind: Origins and development. *Child Development Perspectives, 2*(1), 41–46.
- Thompson, R. A. (2021). Emotion regulation: A theme in search of definition. *Developmental Psychology, 57*(11), 1921–1932.
- Twenge, J. M., Spitzberg, B. H., & Campbell, W. K. (2019). Less in-person social interaction with peers among U.S. adolescents in the 21st century and links to loneliness. *Journal of Social and Personal Relationships, 36*(6), 1892–1913.
- Van der Aar, L. P. E., Peters, S., & Crone, E. A. (2018). The development of self-views across adolescence: Investigating self-descriptions with and without social comparison using a novel experimental paradigm. *Cognitive Development, 48*, 256–270.
- van der Cruijssen, R., Peters, S., Spaans, J. P., Blankenstein, N. E., & Crone, E. A. (2023). Longitudinal self-concept development in adolescence. *Social, Cognitive and Affective Neuroscience, 18*(1), nsac062. <https://doi.org/10.1093/scan/nsac062>
- Van der Vorst, H., Engels, R. C., Meeus, W., & Deković, M. (2006). Parental attachment, parental control, and early development of alcohol use: a longitudinal study. *Psychology of addictive behaviors, 20*(2), 107–116.

- van Drunen, L., Dobbelaar, S., van der Cruijssen, R., van der Meulen, M., Achterberg, M., Wierenga, L. M., & Crone, E. A. (2021). The nature of the self: Neural analyses and heritability estimates of self-evaluations in middle childhood. *Human Brain Mapping, 42*(17), 5609–25.
<https://doi.org/10.1002/hbm.25641>
- van Houtum, L. A., Will, G. J., Wever, M. C., Janssen, L. H., van Schie, C. C., Tollenaar, M. S., & Elzinga, B. M. (2022). Adolescents' affective and neural responses to parental praise and criticism. *Developmental Cognitive Neuroscience, 54*, 101099. <https://doi.org/10.1016/j.dcn.2022.101099>
- Van Petegem, S., Soenens, B., Vansteenkiste, M., & Beyers, W. (2015). Rebels with a cause? Adolescent defiance from the perspective of reactance theory and self-determination theory. *Child development, 86*(3), 903-918.
- Vecchione, M., & Marsicano, G. (2024). Mean-level change of perfectionism in late childhood: a 2-year longitudinal investigation. *Current Psychology, 43*(14), 12321-12334.
- Vrantsidis, D. M., et al. (2024). Longitudinal associations between perfectionism and anxiety in adolescence. *Journal of Youth and Adolescence, 53*(2), 388–402.
- Wade, T. D. (2017). Perfectionism and the onset of eating disorders. *Behaviour Research and Therapy, 95*, 122–128.
- Wadsworth, M. E., Santiago, C. D., & Einhorn, L. (2021). Coping with academic stress and perfectionism in adolescents. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology, 50*(4), 599–610.
- Wang, Y. (2023). A meta-analysis of perfectionism and academic outcomes in high school students. *Journal of Educational Psychology, 115*(3), 501–518.
- Yaffe, Y. (2021). A narrative review of the relationship between parenting and anxiety disorders in children and adolescents. *International Journal of Adolescence and Youth, 26*(1), 449-459.